

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACINĖ PRIEŽIŪRA

2010 m. rugsėjo 30 d. Nr. VA-P-30-1-17
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktorės Giedrės Švedienės
2010-01-04 pavedimą Nr. P-30-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Aurita Buragienė (grupės vadovė)
Juozas Sedleckas
Laura Račelienė (nuo 2010-04-14 iki 2010-07-30)

Auditas pradėtas 2010-01-04
Auditas baigtas 2010-09-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Įžanga	4
Audito apimtis ir metodai	6
Audito rezultatai	8
1. Savivaldybių administracinės priežiūros vykdymas	8
1.1. Išankstinė savivaldybių teisės aktų projektų priežiūra	10
1.2. Savivaldybių priimtų teisės aktų tikrinimas	13
1.3. Savivaldybių priežiūra dėl įstatymų įgyvendinimo ir Vyriausybės nutarimų vykdymo	19
2. Vyriausybės atstovų veiklos koordinavimas	27
Išvados ir rekomendacijos	31
Priedai	33

SANTRAUKA

Auditui buvo keliamas tikslas – įvertinti, ar Vyriausybės atstovų vykdoma savivaldybių administracinė priežiūra yra efektyvi ir rezultatyvi. Todėl audito metu nagrinėjome visas savivaldybių administracinės priežiūros sritis, daugiausiai dėmesio skirdami savivaldybių priežiūrai dėl įstatymų įgyvendinimo ir Vyriausybės nutarimų vykdymo.

Auditas buvo atliktas Vyriausybės atstovų Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Utenos, Panevėžio apskrityse tarnybose. Audito metu nustatyta, kad:

1. Vyriausybės atstovams savivaldybių teisės aktų projektai pateikiami tikrinti prieš 2–4 dienas iki savivaldybės tarybos posėdžio, todėl per trumpą laiką vienam darbuotojui efektyviai ir kokybiškai patikrinti apie 100 savivaldybės pateiktų teisės aktų projektų ir nustatyti visus neatitikimus yra sudėtinga.

2. Teisės aktuose nepakankamai aiškiai identifikuoti subjektai, kurių priimtus teisės aktus turi tikrinti Vyriausybės atstovai, todėl kokybiškai patikrinti visus savivaldybių priimtus teisės aktus Vyriausybės atstovams ne tik sudėtinga, bet ir netikslinga.

3. Praktika, kai audituoti Vyriausybės atstovai vieneriems ar dvejiems metams atideda įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatytus tam tikrų veiksmų įvykdymo terminus, yra ydinga, nes neužtikrina vieningos ir rezultatyvios savivaldybių administracinės priežiūros.

4. Vyriausybės atstovų kiekvieną pusmetį teikiama informacija apie veiklą yra nepakankamai informatyvi, todėl Vyriausybei ir Lietuvos savivaldybių asociacijai visapusiškai ir objektyviai įvertinti Vyriausybės atstovų veiklos efektyvumą yra sudėtinga.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikėme rekomendacijas, kurios, auditorių nuomone, leidžia spręsti audito ataskaitoje įvardytas problemas. Pateiktose rekomendacijose siūlome:

1. Išnagrinėti galimybę Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatyme aiškiau reglamentuoti, kokius savivaldybių kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimtus teisės aktus tikrina Vyriausybės atstovai, prižiūrėdami, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus.

2. Siekiant efektyvesnio savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo ir koordinavimo, teisinėmis priemonėmis numatyti:

2.1. savivaldybių administracinės priežiūros prioritetinių krypčių suformavimą;

2.2. savivaldybių teisės aktų projektų ir teisės aktų vertinimo kriterijų nustatymą;

2.3. kad įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatyti tam tikrų veiksmų įvykdymo terminai nebūtų atidedami.

3. Papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintą Vyriausybės atstovo informacijos apie savo veiklą pateikimo tvarkos aprašą.

IŽANGA

Demokratinėse šalyse vietos savivaldą kontroliuoja valstybės valdžia, t. y. įgyvendindama Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus vietos valdžia nėra absoliučiai savarankiška. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, vietos savivalda yra įstatymo nustatyto valstybės teritorijos administracinio vieneto nuolatinių gyventojų bendruomenės, kuri turi Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, savitvarka ir savaveiksmiškumas pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją¹.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje vietos savivalda įtvirtinta kaip savaveiksmiškumo pagrindais veikianti vietinė viešojo administravimo sistema, kuri tiesiogiai nėra pavaldi valstybės valdžios institucijoms. Konstitucinis Teismas konstatavo: „Savivalda suponuoja tam tikrą veiklos laisvę ir savarankiškumą, nepriklausomumą nuo valstybės valdžios institucijų. Tačiau ši laisvė nėra beribė, o savarankiškumas nereiškia galimybės ignoruoti valstybės interesus. Todėl ypač svarbus yra savivaldybių ir valstybės interesų derinimo principas. Vienu atveju tai reiškiasi valstybei įvairiais būdais ir formomis remiant savivaldybes, kitu – koordinuojant bendrus veiksmus, kai siekiama reikšmingų socialinių tikslų, trečiu – valstybei įstatymo apibrėžtomis formomis prižiūrint savivaldybių veiklą.“²

Esminiai savivaldybių veiklos priežiūros principai įtvirtinti Konstitucijos 123 str.: Vyriausybės skiriami atstovai prižiūri, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus. Vyriausybės atstovo įgaliojimus ir jų vykdymo tvarką nustato įstatymas.

1 pav. Savivaldybių veiklos administracinės priežiūros instituto esmė

Priežiūros objektas	• Savivaldybės
Priežiūros dalykai	• Ar laikomasi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdomi Vyriausybės sprendimai
Priežiūros subjektai	• Vyriausybės skiriami atstovai

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Vyriausybės atstovų paskirtis – kontroliuoti savivaldybių institucijų ir pareigūnų veiklos teisėtumą. Šiam tikslui įgyvendinti Vyriausybės atstovams suteikta teisė įstatymų nustatytais būdais reaguoti, jei savivaldybėje priimami neteisėti sprendimai arba nevykdomi Vyriausybės nutarimai. Kad Vyriausybės atstovų vykdoma savivaldybių administracinė priežiūra yra svarbi ir naudinga, patvirtino ir 27 iš 35 apklaustų savivaldybių, 3 savivaldybės nurodė, kad ši priežiūra nenaudinga.

Tačiau viešojoje erdvėje ne kartą buvo diskutuojama apie tai, kad savivaldybės ne visuomet įgyvendina įstatymus ir vykdo Vyriausybės sprendimus³. Valstybės kontrolė, savivaldybėse

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (2008-09-15 įstatymo Nr. X-1722 redakcija), 3 str. 2 d.

² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas, 1998-02-18.

³ „Žemės reforma – nacionalinė gėda“. [Žiūrėta 2010-03-22] Prieiga per internetą http://www.alfa.lt/home/straipsnis/144146/?Zemes.reforma...nacionaline.geda=2007-07-19_10-59; „Kodėl bendruomenės nepatenkintos vietos savivalda?“. [Žiūrėta 2010-03-22] Prieiga per internetą http://www.lsa.lt/sz/index.php?lang=lt&id=2&mag_id=206&art_id=714

atlikdama finansinius (teisėtumo) auditus, kasmet nustato, kad dalis savivaldybių pažeidžia įstatymus ar nesilaiko Vyriausybės sprendimų.

Pavyzdys iš Valstybės kontrolės savivaldybėse atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų apibendrinimo ataskaitos, 2009-09-02 Nr. AB-8

Dauguma savivaldybių valstybės lėšas ir patikėjimo teise valdomą valstybės turtą naudojo pažeisdamos Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus. Tai turėjo tiesioginį poveikį valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui, todėl devyniolikai (83 proc.) audituotų savivaldybių pareikšta sąlyginė, vienai – Vilniaus miesto – neigiama nuomonė. Auditoriai neturėjo pastabų trims savivaldybėms.

Savivaldybių kolegialūs ir nekolegialūs administravimo subjektai 2009 m. priėmė 111 tūkstančių teisės aktų. Vyriausybės atstovai, vykdydami savivaldybių administracinę priežiūrą, turėjo patikrinti ir įvertinti, ar priimti teisės aktai neprieštaruja įstatymams ir Vyriausybės sprendimams.

Nuo 2010 m. liepos 1 d. likviduotos apskričių viršinių administracijų, o savivaldybėms perduotas ne tik didelės vertės ilgalaikis materialusis turtas (daugiau kaip 40 mokyklų, 30 globos namų, 15 įvairių centrų, 12 ligoninių⁴), šių įstaigų steigėjų valdymo funkcijos, bet ir dar apie dešimt apskričių viršinių vykdytų funkcijų. Savivaldybės priims sprendimus svarbiais visuomenei klausimais, pavyzdžiui: formuoti specialiųjų mokyklų tinklą, steigti pagalbos mokiniui, mokytojui įstaigas, prižiūrėti ypatingų statinių ir valstybinės reikšmės ir rizikos objektuose esančių statinių naudojimą⁵, vykdyti sveikatos, socialinės apsaugos ir kitų sričių funkcijas. Taigi, savivaldybių atliekamų funkcijų padaugėjo, o Vyriausybės atstovų vaidmuo, vykdamas savivaldybių administracinę priežiūrą, tapo dar svarbesnis, jų darbo apimtis (priežiūros funkcijos) taip pat padidėjo. Todėl pagrįstai kyla klausimas – ar Vyriausybės atstovai yra pajėgūs tinkamai ir kokybiškai prižiūrėti ir reikalauti, kad savivaldybės laikytųsi įstatymų ir vykdytų Vyriausybės sprendimus?

Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti pateiktas Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas⁶. Projektu siūloma savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą pavesti vykdyti politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu į pareigas priimamiems valstybės tarnautojams – Vyriausybės patikėtiniams savivaldybių administracinei priežiūrai, o esamas Vyriausybės atstovų pareigybes panaikinti⁷. Seimo internetinio tinklapio duomenimis, šis projektas paskutinį kartą svarstytas 2010 m. sausio 20 d.

Įvardytos priežastys paskatino Valstybės kontrolę į metinę valstybinio audito programą įtraukti ir atlikti valstybinį veiklos auditą „Savivaldybių administracinė priežiūra“, siekiant nustatyti šioje srityje esamas problemas, kurias spręsti teisės aktais suteiktomis priemonėmis galėtų padėti ir Valstybės kontrolė.

⁴ Koordinacinės apskričių viršinių administracijų likvidavimo komisijos 2010-05-06 posėdžio protokolo Nr. 8 priedas.

⁵ Vidaus reikalų ministerijos pažyma 2010-07-01 [Žiūrėta 2010-07-13] Prieiga per internetą <http://www.vrm.lt/index.php?id=1321>

⁶ Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, 2009-11-25 Nr. XIP-1457.

⁷ Aiškinamasis raštas dėl savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo projekto, 2009-11-05 Nr. 2908-01.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito objektas – savivaldybių administracinė priežiūra.

Audituotas laikotarpis – 2007–2009 m.

Savivaldybių administracinės priežiūros įstatyme nustatyta, kad Vyriausybė apskrityje skiria vieną Vyriausybės atstovą⁸. Siekdami surinkti pakankamus, patikimus, racionalius ir tinkamus audito įrodymus ir pareikšti nuomonę apie savivaldybių administracinės priežiūros sisteminės problemas, patikrinome pusę Vyriausybės atstovų tarnybų.

Audito subjektų **atrankos kriterijai**:

- gyventojų skaičius apskrityje;
- savivaldybių biudžetų pajamos apskrityje.

Audito subjektai (toliau – audituotos Vyriausybės atstovų tarnybos) pasirinkti:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnyba;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Panevėžio apskrityje tarnyba;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Šiaulių apskrityje tarnyba;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Utenos apskrityje tarnyba;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje tarnyba.

Audito tikslas – įvertinti, ar Vyriausybės atstovų vykdoma savivaldybių administracinė priežiūra yra efektyvi ir rezultatyvi.

Vertinimo kriterijai (ataskaitos 3 priedas):

- Vyriausybės atstovų nustatytų savivaldybės administravimo subjektų teisės aktų projektų, prieštaraujančių įstatymams ir Vyriausybės nutarimams, santykis su savivaldybės administravimo subjektų pateiktais teisės aktų projektais;
- Vyriausybės atstovų nustatytų savivaldybės administravimo subjektų priimtų teisės aktų, prieštaraujančių įstatymams ir Vyriausybės sprendimams, santykis su savivaldybės administravimo subjektų priimtais teisės aktais;
- Vyriausybės atstovų nustatytų savivaldybės administravimo subjektų neįgyvendintų įstatymų, neįvykdytų Vyriausybės sprendimų skaičiaus pokytis;
- savivaldybės administravimo subjektų atsisakymo ginčijamą teisės aktą pakeisti ar panaikinti, įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės sprendimą ir Vyriausybės atstovų kreipimūsi į teismą dėl šio atsisakymo dalies pokytis;
- aiškus savivaldybių administracinės priežiūros teisinis reglamentavimas.

Vertinimo kriterijus suderinome su audituojamais subjektais.

⁸ Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas, 1998-05-14 Nr. VIII-730 (2004-06-08 įstatymo Nr. IX-2264 redakcija), 2 str. 2 d.

Audito metu duomenys buvo renkami:

- nagrinėjant teisės aktus, teismų praktiką, straipsnius, pranešimus, kurie susiję su audito objektu;
- analizuojant ir vertinant audituotų subjektų savivaldybėms pateiktus teikimus ir reikalavimus ir su jų įvykdymu susijusius dokumentus. Atsižvelgdami į savivaldybėms pateiktų teikimų ir reikalavimų apimtį:
 - ▶ audituotose Vyriausybės atstovų Panevėžio, Šiaulių ir Utenos apskrityse tarnybose įvertinome visus (100 proc.) 2007–2009 m. savivaldybėms pateiktus teikimus ir reikalavimus bei su jų įvykdymu susijusius dokumentus;
 - ▶ audituotose Vyriausybės atstovų Vilniaus ir Kauno apskrityse tarnybose įvertinome 50 proc. 2007–2009 m. savivaldybėms pateiktų teikimų ir reikalavimų bei su jų įvykdymu susijusių dokumentų;
- nagrinėjant audituotų subjektų dokumentus – nuostatus, pareigybių aprašymus ir kitus dokumentus, susijusius su audito objektu;
- analizuojant ir vertinant visų Vyriausybės atstovų tarnybų Savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros programos priemonių vykdymo ataskaitas;
- analizuojant ir vertinant Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnybos apibendrintą informaciją apie Vyriausybės atstovų tarnybų veiklą;
- nagrinėjant Ministro Pirmininko tarnybos strateginius veiklos planus;
- analizuojant ir vertinant informaciją, surinktą per pokalbius su visais Vyriausybės atstovais, audituotais subjektais, Ministro Pirmininko tarnybos darbuotojais;
- analizuojant ir vertinant visų Vyriausybės atstovų informaciją, pateiktą atsakant į Valstybės kontrolės klausimynus. Vyriausybės atstovų apklausa vyko nuo 2010-06-08 iki 2010-07-01.

Audituotų Vyriausybės atstovų tarnybos atlieka trisdešimt penkių savivaldybių administracinę priežiūrą (58 proc. nuo visų savivaldybių skaičiaus). Norėdami gauti papildomos informacijos, audito metu atlikome ir šių savivaldybių apklausą (1 priedas). Toks apklaustų savivaldybių skaičius, auditorių nuomone, yra pakankamas, kad būtų galima daryti tinkamas išvadas. Savivaldybių apklausa vyko nuo 2010-06-08 iki 2010-07-12.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁹. Audito įrodymai gauti taikant patvirtinimo, patikrinimo (rašytinių dokumentų nagrinėjimo), paklausimo (klausimynai) ir analitinės procedūras. Buvo vadovujamasi nuostata, kad audituojami ir kiti subjektai pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

⁹ Patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (2004-01-20 įsakymo Nr. V-12 redakcija).

AUDITO REZULTATAI

1. Savivaldybių administracinės priežiūros vykdymas

Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis Vyriausybės atstovų veiklą, yra Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas¹⁰. Juo įgyvendinami Konstitucijos 123 str. 2 ir 3 dalyse numatyto savivaldybių veiklos administracinės priežiūros instituto tikslai – suteikti Vyriausybei teisę per savo skiriamus atstovus prižiūrėti savivaldybių veiklą, nustatyti savivaldybių administracinės priežiūros sritį, šią priežiūrą atliekančių pareigūnų įgaliojimus ir jų įgyvendinimo tvarką.

Vyriausybė apskrityje skiria vieną Vyriausybės atstavą. Įgyvendinti įgaliojimus ir teises Vyriausybės atstavui padeda Vyriausybės atstovo tarnyba, kurią steigia ir valstybės tarnautojų pareigybių skaičių, įvertinus darbų mastą, nustato Vyriausybė¹¹. Vyriausybės atstovų finansavimas vykdomas iš Ministro Pirmininko tarnybai atitinkamiems metams patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų¹². Savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros programai vykdyti buvo skirta¹³:

- 2007 m. – 3 446 tūkst. Lt (iš jų darbo užmokesčiui 2 001 tūkst. Lt);
- 2008 m. – 3 606 tūkst. Lt (iš jų darbo užmokesčiui 2 391 tūkst. Lt);
- 2009 m. – 3 011 tūkst. Lt (iš jų darbo užmokesčiui 2 033 tūkst. Lt).

Kiekvienas Vyriausybės atstovas prižiūri nuo 4 iki 8 savivaldybių veiklą (1 lentelė).

1 lentelė. Vyriausybės atstovų prižiūrimų savivaldybių skaičius ir patvirtintas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų pareigybių skaičius

Vyriausybės atstovo apskrityje tarnyba	Prižiūrimų savivaldybių skaičius	Didžiausias leistinas pareigybių skaičius	Faktiškai dirbančių tarnautojų skaičius 2009-12-31
Vilniaus	8	9	9
Kauno	8	7	6
Klaipėdos	7	6	5
Šiaulių	7	6	5
Panevėžio	6	5	5
Utenos	6	4	3
Alytaus	5	4	4
Marijampolės	5	4	4
Telšių	4	4	4
Tauragės	4	4	4
Iš viso	60	53	49

Šaltinis – Ministro Pirmininko tarnybos apibendrinta informacija apie Vyriausybės atstovų tarnybų veiklą per 2009 m. II pusmetį

¹⁰ Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas, 1998-05-14 Nr. VIII-730 (2004-06-08 įstatymo Nr. IX-2264 redakcija).

¹¹ Didžiausias leistinas Vyriausybės atstovų tarnybų pareigybių skaičius patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-06 nutarimu Nr. 394.

¹² 1.5 programa „Savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūra“.

¹³ 2007, 2008, 2009 m. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymas pagal programas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-01-29 nutarimu Nr. 91, 2008-01-30 nutarimu Nr. 79, 2009-01-21 nutarimu Nr. 32 (su vėlesniais pakeitimais).

Ministro Pirmininko tarnybos Vidaus audito skyrius 2010 m. kovo – gegužės mėn. atliko Ministro Pirmininko tarnybos programos „Savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūra“ vykdymo vidaus auditą. Buvo nagrinėti klausimai, susiję su šios programos įgyvendinimu, Vyriausybės atstovų tarnybų finansavimu, ūkiniu aptarnavimu ir kt., pateiktos rekomendacijos ir jų įgyvendinimo priemonių planas. Todėl šio audito metu klausimų, susijusių su Vyriausybės atstovų tarnybų finansavimu ir personalo skaičiumi, plačiau nenagrinėjome.

Nustatėme, kad audituotose Vyriausybės atstovų tarnybose darbas paskirstomas teritoriniu principu, t. y. konkrečiam valstybės tarnautojui yra priskirta vienos ar kelių savivaldybių priežiūra (nuo 1 iki 5 savivaldybių). Todėl kiekvienas Vyriausybės atstovo tarnybos valstybės tarnautojas, atliekantis jam priskirtų savivaldybių administracinę priežiūrą, turi išmanyti visas savivaldybių vykdomas funkcijas. Pavyzdžiui, vien tik Vietos savivaldos įstatyme¹⁴ yra nustatytos 32 valstybinės funkcijos (valstybės perduotos savivaldybėms) ir 42 savarankiškos savivaldybių funkcijos (savivaldybės biudžeto sudarymas, aplinkos apsauga, komunalinių atliekų tvarkymas, sveikatos priežiūra, radiacinė sauga, socialinė parama, teritorijų planavimas, statybų priežiūra, švietimas ir ugdymas, saugomų teritorijų apsauga, medžioklės plotų vienetų sudarymas ir kt.).

Išanalizavę teisės aktus, reglamentuojančius savivaldybių administracinę priežiūrą, ir apibendrinę gautą informaciją, Vyriausybės atstovų veiklą suskirstėme į tris pagrindines sritis.

2 pav. Vyriausybės atstovų veiklos sritys ir rezultatai (2007–2009 m.)

Veiklos sritys:	• Veiklos rezultatai:
išankstinė savivaldybių teisės aktų projektų priežiūra	• patikrinti 65 520 teisės aktų projektų ir savivaldybėms pateikti 5 325 pranešimai dėl teisės aktų projektų neatitikčių galiojantiems teisės aktams
savivaldybių priimtų teisės aktų tikrinimas	• patikrinti 318 289 teisės aktai ir savivaldybėms pateiktas 961 teikimas svarstyti teisės akto pakeitimo arba panaikinimo klausimą
savivaldybių priežiūra dėl įstatymų įgyvendinimo ir Vyriausybės nutarimų vykdymo	• nustatyti 1 742 atvejai, kai savivaldybių administravimo subjektai neįgyvendino įstatymų, nevykdė Vyriausybės nutarimų ir savivaldybėms pateikti 1 639 reikalavimai neatidėliojant įgyvendinti įstatymą, vykdyti Vyriausybės sprendimą

Šaltiniai: Valstybės kontrolė ir 2007–2009 m. savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros programos priemonių vykdymo ataskaitos

¹⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (2008-09-15 įstatymo Nr. X-1722 redakcija), 6 ir 7 str.

1.1. Išankstinė savivaldybių teisės aktų projektų priežiūra

Vyriausybės atstovas atlieka išankstinę savivaldybės kolegialių¹⁵ administravimo subjektų (savivaldybės taryba) rengiamų teisės aktų projektų priežiūrą, kuri, auditorių nuomone, yra vienas iš svarbiausių savivaldybių administracinės priežiūros etapų, dar teisės akto priėmimo procese sudarančių galimybes sumažinti savivaldybėse priimamų neteisėtų teisės aktų skaičių. Vykdydamas teisės aktų projektų priežiūrą, Vyriausybės atstovas gali¹⁶:

- tikrinti savivaldybės kolegialiams administravimo subjektams priimti pateiktus teisės aktų projektus;
- dalyvauti savivaldybės kolegialių administravimo subjektų posėdžiuose ir, kai yra pagrindas, pranešti savivaldybės tarybos nariams, kad svarstomi projektai neatitinka įstatymų ar Vyriausybės sprendimų.

Vyriausybės atstovai, vykdydami išankstinę savivaldybių kolegialių administravimo subjektų teisės aktų projektų priežiūrą, 2007–2009 m. patikrino daugiau nei 65 tūkst. savivaldybių pateiktų teisės aktų projektų. Audituoti Vyriausybės atstovai šiuo laikotarpiu patikrino daugiau nei 37 tūkst. savivaldybių pateiktų teisės aktų projektų (2 lentelė).

2 lentelė. Informacija apie patikrintus savivaldybių pateiktus teisės aktų projektus

Metai	Iš viso (10)	Iš jų:	Kauno	Vilniaus	Šiaulių	Utenos	Panevėžio
2007	21 963		3 411	3 314	2 150	1 897	1 671
2008	21 341		3 202	2 601	2 938	1 688	1 764
2009	22 216		3 267	3 229	2 756	1 927	1 797
Iš viso	65 520		9 880	9 144	7 844	5 512	5 232

Šaltinis – 2007–2009 m. savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros programos priemonių vykdymo ataskaitos

Tuo pačiu laikotarpiu Vyriausybės atstovai savivaldybėms pateikė 5 325 pranešimus dėl parengtų teisės aktų projektų neatitikčių galiojantiems teisės aktams (iš jų audituoti 2 432). Iš Vyriausybės atstovų pateiktų 5 325 pranešimų savivaldybės atsižvelgė į 4 984, neatsižvelgė į 341 (duomenys apie audituotus Vyriausybės atstovus 2 priedo 1 pav.)¹⁷.

Nustatėme, kad savivaldybės dažniausiai atsižvelgė į Vyriausybės atstovų pareikštas pastabas – nurodyti prieštaravimai teisės aktams pateiktuose projektuose buvo pataisomi dar iki savivaldybės tarybos posėdžio arba posėdžio metu. Tais atvejais, kai savivaldybės neatsižvelgia į Vyriausybės atstovo pateiktus pranešimus dėl parengtų teisės aktų projektų neatitikčių galiojantiems teisės aktams ir priima tokius teisės aktus, Vyriausybės atstovas rengia savivaldybės tarybai teikimą

¹⁵ Mackevičius R. Lietuvos Respublikos įstatymuose vartojamų sąvokų žodynas. Vilnius: Teisinės informacijos centras. 2000, p. 193. **Kolegiali institucija:** 1. institucija, kurioje sprendimus priima ne vien vadovas, o grupė asmenų balsų dauguma; 2. institucija, kurioje sprendimus priima grupė įgaliotų asmenų balsų dauguma bei vadovas.

¹⁶ Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas, 1998-05-14 Nr. VIII-730, (2004-06-08 įstatymo Nr. IX-2264 redakcija) 5 str. 3 d.

¹⁷ Šių duomenų už 2009 m. II pusmetį neturime ir palyginti negalime, nes nuo 2009 m. rugsėjo mėn. keitėsi Vyriausybės atstovo informacijos apie savo veiklą pateikimo tvarkos aprašas.

panaikinti priimtą sprendimą. Savivaldybės tarybai atsisakius tokį teikimą patenkinti, Vyriausybės atstovas kreipiasi į teismą dėl priimto sprendimo panaikinimo, vėliau vyksta teismų procesai.

Pavyzdžiai

- **Vilniaus m. savivaldybės tarybos sprendimo projektas „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės valdymo ir administracijos struktūros tvirtinimo“.** Vilniaus m. savivaldybės taryba 2009-07-15 priėmė sprendimą, neatsižvelgusi į Vyriausybės atstovo pateiktas pastabas. Dėl šio sprendimo pateiktas teikimas savivaldybės tarybai, o vėliau, tarybai nevykdant teikimo, sprendimas apskūstas Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Teismas Vyriausybės atstovo prašymą patenkino. Vilniaus m. savivaldybės taryba apskundė šį teismo sprendimą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.
- **Vilniaus r. savivaldybės tarybos sprendimo projektas „Dėl 2009–2010 mokslo metų bendrojo lavinimo mokyklų klasių komplektų patikslinimo Vilniaus r.“.** Vilniaus r. savivaldybės taryba, 2009-09-30 posėdyje išklausiusi Vyriausybės atstovo pateiktas pastabas, nusprendė patvirtinti sprendimo projektą be pakeitimų. Vilniaus r. savivaldybės tarybai 2009-11-03 teikimu buvo pasiūlyta artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje svarstyti 2009-09-30 priimto sprendimo panaikinimo arba pakeitimo klausimą. Vilniaus r. savivaldybės taryba 2009-11-19 sprendimu atsisakė patenkinti Vyriausybės atstovo reikalavimą. Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje 2009-12-03 kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą prašydamas panaikinti Vilniaus r. savivaldybės tarybos 2009-09-30 posėdyje priimtą sprendimą. Teismas 2010-03-15 sprendimu minėtą Vyriausybės atstovo skundą patenkino.

Audito metu nustatėme, kad viena iš priežasčių, daranti neigiamą įtaką savivaldybių teisės aktų projektų priežiūros efektyvumui ir veiksmingumui, yra ta, kad per trumpą laikotarpį Vyriausybės atstovai turi patikrinti didelį kiekį savivaldybių pateiktų teisės aktų projektų. Teisės aktų projektus bei jų aiškinamuosius raštus savivaldybės administracija privalo pateikti tokia pat tvarka, kaip pagal savivaldybės tarybos veiklos reglamentą savivaldybės tarybos nariams pateikiami savivaldybės tarybos sprendimų projektai¹⁸. Nustatėme, kad Vyriausybės atstovams teisės aktų projektai pateikiami 2–4 dienos iki savivaldybės tarybos posėdžio. Auditorių nuomone, tokiais terminais kokybiškai įvertinti visus savivaldybių pateiktus teisės aktų projektus ir, esant pagrindui, parengti pranešimus dėl parengtų teisės aktų projektų neatitikčių galiojantiems teisės aktams yra sudėtinga. Tai patvirtina ir septyni (iš 10-ies) Vyriausybės atstovų, nurodydami, kad per trumpą laiką sudėtinga patikrinti visus savivaldybių pateiktus teisės aktų projektus.

Pavyzdys

Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnybos viena darbuotoja, atlikusi Kauno m. savivaldybės priežiūrą, 2009 m. turėjo patikrinti savivaldybės tarybos projektų:

Tarybos sprendimų projektų gavimo data	Tarybos posėdžio data	Gauta tarybos sprendimų projektų (vnt.)
2009-01-19	2009-01-22	56
2009-02-02	2009-02-05	49
2009-02-23	2009-02-26	55
2009-04-06	2009-04-09	59
2009-04-27	2009-04-30	41
2009-05-18	2009-05-21	43

¹⁸ Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas, 1998-05-14 Nr. VIII-730 (2004-06-08 įstatymo Nr. IX-2264 redakcija), 5 str. 3 d. 1 p.

Savivaldybių tarybų posėdžių dienos dažnai sutampa, todėl vienas Vyriausybės atstovo tarnybos darbuotojas per trumpą laiką turi patikrinti vidutiniškai 100 savivaldybės pateiktų teisės aktų projektų ir, esant poreikiui, šių projektų rengėjams pateikti pastabas.

Pavyzdžiai

Vyriausybės atstovo Šiaulių apskrityje tarnybos viena darbuotoja, atlikusi Šiaulių m., Šiaulių r., Joniškio r. savivaldybių priežiūrą, 2009 m. turėjo patikrinti savivaldybių tarybų projektų:

Šiaulių m.		Šiaulių r.		Joniškio r.	
Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)	Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)	Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)
2009-02-26	54	2009-02-26	80	2009-02-19	50
2009-03-26	30	2009-03-27	112	-	-
2009-04-30	64	2009-04-23	90	2009-04-16	46

Vyriausybės atstovo Utenos apskrityje tarnybos viena darbuotoja, atlikusi Visagino, Molėtų r., Ignalinos r., Anykščių r., Zarasų r. savivaldybių priežiūrą, 2009 m. turėjo patikrinti savivaldybių tarybų sprendimų projektų:

Anykščių r.		Ignalinos r.		Molėtų r.		Visagino r.		Zarasų r.	
Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)	Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)	Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)	Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)	Tarybos posėdžio data	Gauta projektų (vnt.)
2009-01-29	57	2009-01-28	23	2009-01-29	22	2009-01-29	28	2009-01-29	35
2009-02-29	34	2009-02-25	33	2009-02-26	31	2009-02-26	39	2009-02-26	40
2009-03-26	44	2009-03-18	18	2009-03-31	27	2009-03-26	27	2009-03-27	32
2009-04-30	45	2009-03-18	18	2009-04-30	33	2009-04-30	36	2009-04-30	35

Toks trumpas laikotarpis, per kurį savivaldybės turi pateikti Vyriausybės atstovams teisės aktų projektus, lemia kitą problemą – Vyriausybės atstovai ne visuomet nustato, kad savivaldybės parengtas teisės akto projektas prieštarauja įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nuostatom. Nustatėme atvejus, kai dėl savivaldybės parengto teisės akto projekto audituoti Vyriausybės atstovai pastabų savivaldybėms nepateikė, tačiau praėjus keleriems metams nustatė, kad jau patikrintas ir savivaldybės priimtas teisės aktas prieštaravo teisės aktų nuostatom.

Pavyzdžiai

- Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje **2008-02-04** teikimas Nr. 7-1 „Dėl kai kurių Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimų, susijusių su steigėjo funkcijų perdavimu, panaikinimo“. Šiuo teikimu Kauno m. savivaldybės tarybai pasiūlyta svarstyti Kauno miesto savivaldybės tarybos **2004-02-20** sprendimo Nr. T-103 „Dėl pavedimo Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui pritarti mokyklų strateginiams planams 2004–2012 metams bei metinėms veiklos programoms“, **2007-06-28** sprendimo Nr. T-348 „Dėl įgaliojimų suteikimo Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui“ 1 punkto panaikinimo klausimą;
- Vyriausybės atstovo Utenos apskrityje **2009-04-02** teikimas Nr. 10-83(1.11.) „Dėl **2008-08-28** sprendimu Nr. TS-199 patvirtinto savivaldybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo 2.2 punkto“.

Kaip minėta, pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis Vyriausybės atstovų veiklą, yra Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas. Poįstatyminių teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo procesą, nėra. Audito metu nustatėme, kad savivaldybių administracinę priežiūrą apsunkina dar ir tai, kad savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo procesas teisės aktuose nepakankamai reglamentuotas, todėl atsiranda keblumų dėl tinkamo šios priežiūros vykdymo praktikoje. Pavyzdžiui, audituotos Vyriausybės atstovų

tarybos, gavusios savivaldybių tarybų sprendimų projektus dėl savivaldybės biudžeto tvirtinimo tikrina, ar šio sprendimo priėmimas priskirtinas savivaldybės tarybos kompetencijai. Tačiau, mūsų nuomone, itin svarbūs ir reikšmingi šios srities klausimai, tokie kaip: ar neviršytas planuojamas savivaldybės skolinimosi limitas, ar savivaldybė, rengdama biudžeto projektą rėmėsi Seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais ir kt., tikrinami tik tada, kai į Vyriausybės atstovus dėl savivaldybių priimtų teisės aktų kreipiasi atskiros institucijos, prašydamos sustiprinti savivaldybių priežiūrą dėl įstatymų įgyvendinimo ir Vyriausybės sprendimų vykdymo (pvz., Ministras Pirmininkas, Finansų ministerija ir kt.).

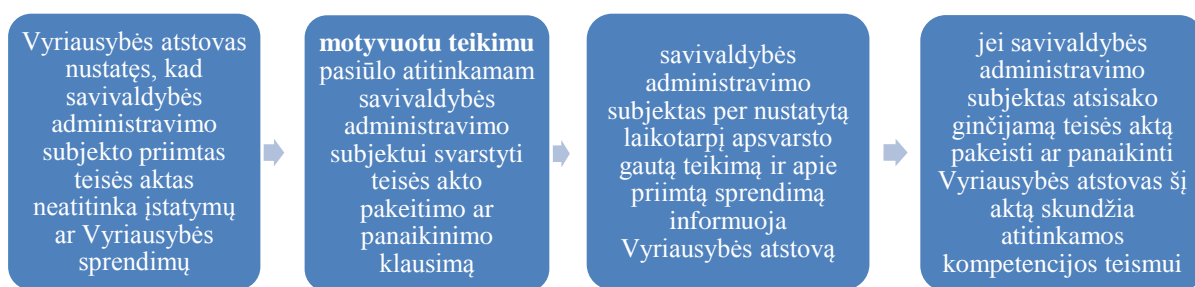
Vyriausybės atstovams sudėtinga per trumpą laiką kokybiškai įvertinti ir nustatyti visus neatitikimus, nes savivaldybės tikrinti teisės aktų projektus jiems pateikia prieš 2–4 dienas iki savivaldybės tarybos posėdžio. Todėl Vyriausybės atstovai ne visuomet nustato, kad tikrinamas teisės akto projektas prieštarauja įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nuostatoms.

Savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo procesas nepakankamai reglamentuotas, nes poįstatyminių teisės aktų, reglamentuojančių šios priežiūros vykdymo procesą, nėra.

1.2. Savivaldybių priimtų teisės aktų tikrinimas

Vyriausybės atstovas ne tik atlieka teisės aktų projektų priežiūrą, bet ir tikrina, ar savivaldybės kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimti teisės aktai neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams.

3 pav. Vyriausybės atstovo įgaliojimų įgyvendinimas

Šaltinis – Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas

Vyriausybės atstovai 2007–2009 m. patikrino daugiau negu 318 tūkst. savivaldybių administravimo subjektų priimtų teisės aktų¹⁹ (iš jų audituoti Vyriausybės atstovai – daugiau negu 159 tūkst.) (3 lentelė).

3 lentelė. Vyriausybės atstovų patikrinti savivaldybių administravimo subjektų priimti teisės aktai

Metai	Iš viso (10)	Iš jų:	Kauno	Vilniaus	Šiaulių	Panevėžio	Utenos
2007	102 982		14 525	11 022	9 249	10 581	6 060
2008	104 431		16 814	9 131	11 697	8 529	7 192
2009	110 876		16 986	11 506	10 647	8 475	6 785
Iš viso	318 289		48 325	31 659	31 593	27 585	20 037

Šaltinis – 2007–2009 m. savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros programos priemonių vykdymo ataskaitos

Vyriausybės atstovų duomenimis, savivaldybių administravimo subjektai 2007–2009 m. priėmė 988 teisės aktus, prieštaraujančius Konstitucijai, įstatymams ar Vyriausybės nutarimams. Todėl Vyriausybės atstovai pateikė savivaldybėms motyvuotus teikimus svarstyti teisės akto pakeitimo arba panaikinimo klausimą. Savivaldybės 70 proc. teikimų patenkino, kitų teikimų terminas atidėtas, arba kreiptasi į teismą dėl jų vykdymo. (2 priedas, 1 lentelė).

Nustatėme, kad savivaldybės, 2007–2009 m. priimdamos teisės aktus, dažniausiai pažeidė:

- Vietos savivaldos įstatymą (429 kartus):
 - ▶ 4 str. 1 d. 6 p. nuostatą, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus;
 - ▶ 16 str. 2 d. 10 p. nuostatą, kad išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija yra savivaldybės administracijos struktūros, nuostatų nustatymas savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu mero teikimu.
- Viešojo administravimo įstatymą (67 kartus):
 - ▶ 3 str. 1 d. 4 p. nuostatą, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas, neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų;
 - ▶ 8 str. 1 d. nuostatą, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis.
- Šilumos ūkio įstatymą (29 kartus):
 - ▶ 32 str. 5 d. 4 p., reglamentuojančio, kad savivaldybių tarybos nustato daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros (eksploatavimo) maksimalius tarifus.

Kaip minėta, Vyriausybės atstovai tikrina savivaldybės kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimtus teisės aktus. Savivaldybės kolegialus organas, priimančias

¹⁹ Savivaldybių tarybų sprendimai, merų potvarkiai, administracijos direktoriaus įsakymai ir kt.

sprendimus, yra savivaldybės taryba. Savivaldybės nekollegialių organų yra labai daug, pvz., savivaldybės meras, administracijos direktorius, departamento direktorius, seniūnas ir kt. Audito metu nustatėme, kad Vyriausybės atstovai tikrina:

- savivaldybės tarybos sprendimus, mero potvarkius, administracijos direktoriaus įsakymus veiklos klausimais – visi 10 Vyriausybės atstovų;
- savivaldybės tarybos kolegijos sprendimus – 5 iš 10 Vyriausybės atstovų;
- administracijos direktoriaus įsakymus personalo klausimais – 6 iš 10 Vyriausybės atstovų.

Nustatyta, kad yra susiformavusi skirtinga savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo praktika. Nors savivaldybių administracinės priežiūros esmė yra ta pati – prižiūrėti, ar laikomasi įstatymų, ar vykdomi Vyriausybės sprendimai, tačiau dalis Vyriausybės atstovų tikrina savivaldybės tarybos kolegijos sprendimus ir administracijos direktoriaus įsakymus personalo klausimas, kiti ne. Skirtingą savivaldybių priimtų teisės aktų tikrinimo praktiką patvirtina ir pateikiami pavyzdžiai.

Pavyzdžiai

- Vyriausybės atstovo Utenos apskrityje tarnyba gauna ir tikrina trijų (iš 6) prižiūrimų savivaldybių administracijos direktoriaus įsakymus personalo klausimais;
- Vyriausybės atstovo Šiaulių apskrityje tarnyba gauna ir tikrina vienos (iš 7) prižiūrimos savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus personalo klausimais.

Vyriausybės atstovų patikrintų savivaldybių administracijos direktoriaus įsakymų personalo klausimais skaičius yra nemažas (pvz., 2009 m. Šiaulių r. savivaldybės – 29 proc. nuo visų šiuo laikotarpiu patikrintų teisės aktų ir jų projektų skaičiaus, Anykščių r. – 14 proc., Zarasų r. – 7 proc.). Auditorių nuomone, šių teisės aktų Vyriausybės atstovai tikrinti neturėtų, nes:

- tokie įsakymai dažniausiai susiję tik su vienu asmeniu ir yra mažiau reikšmingi (pvz., dėl atostogų suteikimo, dienpinigių mokėjimo, pavadavimo, priėmimo į pareigas arba atleidimo iš jų ir kt.);
- Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo kontrolė yra pavesta Valstybės tarnybos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, kuris, nustatęs, kad savivaldybių institucijos ir įstaigos pažeidė šį įstatymą ir su juo susijusius teisės aktus, informaciją apie tai teikia atitinkamos savivaldybės administracinę priežiūrą atliekančiam Vyriausybės atstovui ir atitinkamai savivaldybės institucijai ar įstaigai²⁰.

Pavyzdys

Valstybės tarnybos departamentas 2008-05-10 raštu Nr. 27D-749 „Dėl Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nesilaikymo Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje“ Vyriausybės atstovą Šiaulių apskrityje informavo, kad pasirinktinai patikrinus Šiaulių r. savivaldybės administracijos direktoriaus priimtus įsakymus, susijusius su personalo valdymu, valstybės tarnautojų darbo užmokesčiu, socialinėmis ir kitomis garantijomis, nustatyta, kad Šiaulių r. savivaldybės administracijos direktoriaus 2007-03-09 įsakymu Nr. KK-56 bei 2007-04-03 įsakymu Nr. KK-77 valstybės tarnautojus komandiravus į užsienio valstybes, nesilaikyta Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių, patvirtintų

²⁰ Valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (2002-04-23 įstatymo Nr. IX-855 redakcija), 49 str. 3 d. 2 p.

Vyriausybės 2004-04-29 nutarimu Nr. 526. Minėtais įsakymais valstybės tarnautojams išmokėta 50 proc. finansų ministro patvirtintų dienpinigių užsienio valstybėje normos, nors komandiruotės truko ilgiau kaip vieną dieną.

Atsižvelgdamas į minėtą Valstybės tarnybos departamento raštą, Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje Šiaulių r. savivaldybės administracijos direktoriui 2008-05-15 pateikė teikimus Nr. 3-25 ir Nr. 3-26, siūlydamas svarstyti minėtų Šiaulių r. savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų pakeitimo klausimus.

Audito metu nustatyta, kad Vyriausybės atstovo Šiaulių apskrityje 2008-05-15 teikimai Nr. 3-25 ir Nr. 3-26 buvo įvykdyti, Šiaulių r. savivaldybės administracijos direktoriui priėmus atitinkamų įsakymų pakeitimus.

Be to, kaip nustatėme audito metu, penki (iš 10) Vyriausybės atstovai tikrina ir savivaldybių tarybų kolegijos sprendimus. Auditorių nuomone, savivaldybių tarybų kolegijų sprendimų Vyriausybės atstovai tikrinti neturėtų, nes savivaldybės tarybos kolegija yra sudaryta iš savivaldybės tarybos narių ir yra tik savivaldybės tarybos patariamasis organas. Kolegija svarsto ir teikia pasiūlymus savivaldybės tarybai dėl teritorijos raidos analizės, dėl bendrųjų ilgalaikių socialinių, kultūrinių, ekologinių, sveikatos ir kitų programų projektų rengimo organizavimo ir kt. Sprendimus tais klausimais, kuriuos svarsto ir analizuoja savivaldybės tarybos kolegija, priima savivaldybės taryba pagal jai Vietos savivaldos įstatymo 16 str. priskirtą kompetenciją. Tai 2010 m. kovo 31 d. konstatavo ir Konstitucinis Teismas²¹.

Tokia skirtinga Vyriausybės atstovų praktika dar kartą patvirtina būtinybę nustatyti gaires, kaip vykdyti savivaldybių administracinę priežiūrą.

Šeši Vyriausybės atstovai (iš 10) tikrina savivaldybių administracijų direktorių įsakymus personalo klausimais, kurių priežiūra pavesta Valstybės tarnybos departamentui.

Penki Vyriausybės atstovai (iš 10) tikrina savivaldybių tarybų kolegijų sprendimus, nors galutinius sprendimus tais klausimais, kuriuos svarsto savivaldybės tarybos kolegija, priima savivaldybės taryba.

Kai nėra pakankamai reglamentuoto savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo proceso, atsiranda skirtinga praktika ir prielaidos Vyriausybės atstovų tarnybų darbo laiką naudoti neefektyviai.

Audito metu nustatėme atvejus, kai audituoti Vyriausybės atstovai tik praėjus keleriems metams po savivaldybės teisės akto priėmimo nustatė, kad savivaldybės priimtas ir Vyriausybės atstovo jau patikrintas teisės aktas prieštaravo įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nuostatoms, ir savivaldybėms pateikė teikimus svarstyti teisės akto pakeitimo ar panaikinimo klausimą. Pateikiame keletą pavyzdžių.

²¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (2000 m. spalio 12 d. redakcija) 18 straipsnio 1 dalies (2003 m. sausio 28 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, 2010 m. kovo 31 d., Byla Nr. 30/07.

Pavyzdžiai

- Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje **2008-06-11** teikimas Nr. 1T-12 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos **2005-12-21** sprendimu Nr. 1-006 patvirtinto Vilniaus miesto atliekų tvarkymo plano“;
- Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje **2008-08-14** teikimas Nr. 7-13 „Dėl Raseinių r. savivaldybės tarybos **2006-12-07** sprendimo Nr. (1.1) TS-339 „Dėl rajono savivaldybės tarybos etikos ir procedūrų komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“ punkto panaikinimo“;
- Vyriausybės atstovo Utenos apskrityje **2008-11-13** teikimas Nr. 10-210(1.12) „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus **2007-12-12** įsakymo Nr. V2-776“;
- Vyriausybės atstovo Panevėžio apskrityje **2009-03-24** teikimas Nr. T. 9 (2.1) „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės tarybos **2007 m. spalio 19 d.** sprendimo Nr. TS-12.175 „Dėl Rokiškio rajono jaunimo reikalų komisijos sudarymo“ 1 punkto pakeitimo“.

Taip pat nustatėme beveik 40 atvejų (12 proc. nuo audito metu patikrintų teikimų skaičiaus), kai audituoti Vyriausybės atstovai, tikrindami savivaldybių priimtus teisės aktus, nenustatė, kad jie prieštaravo įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nuostatomis. Tokius faktus nustatė ir konstatavo kitos institucijos.

Pavyzdžiai

- Susisiekimo ministerija 2008 m. kreipėsi į Vyriausybės atstovus, prašydama išsiaiškinti, kodėl savivaldybės nevykdo Keleivinio kelių transporto vežėjų nuostolių, susidariusių dėl būtinų keleivinio kelių transporto paslaugų teikimo visuomenei, kompensavimo tvarkos 3 p. nuostatų (savivaldybių institucijos, išduodančios vežėjams leidimus vežti keleivius vietinio reguliaraus susisiekimo autobusų ar troleibusų maršrutais, turėjo nustatyti, kurie iš šių maršrutų yra būtini, tačiau vežėjams nuostolingi, ir kas mėnesį kompensuoti keleivių vežėjams patiriamus nuostolius savivaldybės institucijos nustatyta tvarka);
- Finansų ministerija 2009-04-06 kreipėsi į Vyriausybės atstovus, nurodydama, kad Panevėžio ir Kauno m. savivaldybių tarybos, nepakankamai įvertinusios pakitusią šalies ūkio ekonominę ir finansinę situaciją, 2009 m. patvirtino pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio, didesnes už prognozuojamas, kurios numatytos rengiant 2009 m. savivaldybių biudžetų finansinius rodiklius, atitinkamai 11 mln. litų ir 33,8 mln. litų. Toks optimistinis savivaldybių tarybų požiūris gali sukelti rimtų finansinių problemų vykdant asignavimų valdytojų patvirtintas programas;
- Valstybės kontrolė, 2009 m. atlikdama valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą²² Vilniaus m. savivaldybėje, nustatė, kad Vilniaus m. savivaldybės taryba 2003-12-03 sprendimu²³, nesivadovaudama Biudžeto sandaros²⁴ ir Vietos savivaldos²⁵ įstatymais, pagal kuriuos tik savivaldybės taryba (tarybos išimtinė kompetencija) prirėikus gali tikslinti jos patvirtintą biudžetą, suteikė administracijos direktoriui įgaliojimus keisti savivaldybės biudžeto asignavimus, kai gaunamos ir perduodamos mokinio krepšelio lėšos pagal tarpusavio atsiskaitymus tarp Vilniaus m. savivaldybės ir kitų savivaldybių.

Kita vertus, savivaldybių administracinės priežiūros apimtys yra labai didelės – Vyriausybės atstovai 2007–2009 m. patikrino daugiau nei 318 tūkst. skirtingos apimties ir skirtingo sudėtingumo savivaldybių priimtų teisės aktų (pvz., įvairių tvarkų, taisyklių, reglamentų ir kt.). Tai, kad sudėtinga patikrinti visus savivaldybių pateiktus teisės aktus, patvirtino ir šeši (iš 10) Vyriausybės atstovai.

²² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2010-06-01 valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-34-18-64 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybėje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

²³ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2003-12-03 sprendimas Nr. 01A-41-149 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto asignavimų pakeitimų tvarkos tvirtinimo“, 2.2.2 p.

²⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 8 str. 2 d., 26 str. 4 d.

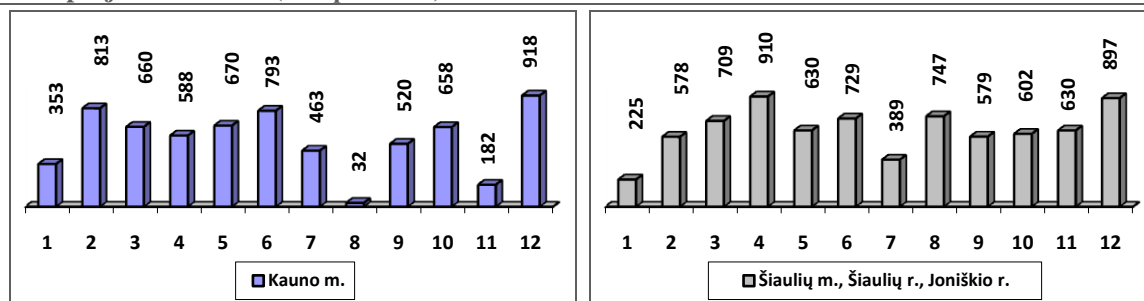
²⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 2 d. 15 p., 51 str. 2 d.

Pavyzdžiai

Kauno m. savivaldybės teisės aktus pavesta tikrinti vienai Vyriausybės atstovo Kauno apskrityje tarnybos darbuotojai. Šiaulių m., Šiaulių r., Joniškio r. – taip pat vienai Vyriausybės atstovo Šiaulių apskrityje tarnybos darbuotojai.

Nustatėme, kad Kauno m. savivaldybė 2009 m. Vyriausybės atstovo tarnybai pateikė patikrinti daugiau nei 6 tūkst., o Šiaulių m., Šiaulių r., Joniškio r. savivaldybės – daugiau nei 7 tūkst. dokumentų (4 pav.).

4 pav. Kauno m., Šiaulių m., Šiaulių r., Joniškio r. savivaldybių patikrinti teisės aktai ir jų projektai 2009 m. (vnt. per mėn.)

Šaltiniai: Vyriausybės atstovų Kauno ir Šiaulių apskrityse tarnybų žurnalai

Iš pavyzdyje pateiktų duomenų matyti, kad vienam Vyriausybės atstovo tarnybos valstybės tarnautojui vidutiniškai per vieną mėnesį reikėjo patikrinti Kauno m. savivaldybės pateiktus 544 teisės aktus ir jų projektus (per dieną²⁶ – 26), o Šiaulių m., Šiaulių r., Joniškio r. savivaldybių – 635 (per dieną – 30).

Audito metu Vyriausybės atstovai nurodė ir kitas problemas, kurios apsunkina savivaldybių priimtų teisės aktų tikrinimą:

- aštuoni (iš 10) nurodė, kad sudėtinga planuoti, kiek savivaldybės pateiks teisės aktų.

Pavyzdys dėl planuotų ir faktiškai patikrintų savivaldybių administravimo subjektų priimtų teisės aktų (vnt.)

Vyriausybės atstovai	2008 m. ir 2009 m. planas	2008 m. faktas	2009 m. faktas
Kauno	11 500	16 814	16 986
Vilniaus	11 500	9 131	11 506
Šiaulių	10 500	11 697	10 647
Utenos	9 000	7 192	6 785
Panevėžio	9 000	8 529	8 475

Savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo apimtis ir intensyvumą faktiškai lemia tik savivaldos institucijų ir kitų viešojo administravimo subjektų priimamų teisės aktų skaičius. Todėl Vyriausybės atstovai neturi pakankamai galimybių šį priežiūros procesą planuoti tinkamai.

- du (iš 10) nurodė, kad nenustatytos šios priežiūros prioritetinės kryptys. Auditorių nuomone, tokių krypčių nustatymas padėtų Vyriausybės atstovams veiksmingiau vykdyti savivaldybių administracinę priežiūrą.

Savivaldybių priimti teisės aktai ne visuomet kokybiškai patikrinami, nes buvo atvejų, kai audituoti Vyriausybės atstovai tik praėjus keleriems metams po savivaldybės teisės

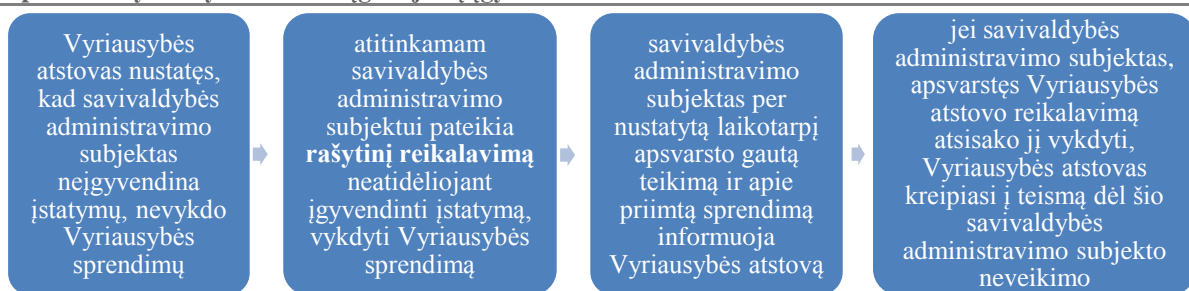
²⁶ Darėme prielaidą, kad per mėnesį vidutiniškai yra 21 darbo diena.

akto priėmimo nustatė, kad savivaldybės priimtas ir Vyriausybės atstovo patikrintas teisės aktas prieštaravo įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nuostatomis.

1.3. Savivaldybių priežiūra dėl įstatymų įgyvendinimo ir Vyriausybės nutarimų vykdymo

Kai savivaldybės administravimo subjektai nesilaiko Konstitucijos ir įstatymų, nevykdo Vyriausybės sprendimų, Vyriausybės atstovai reikalauja, kad Konstitucijos būtų laikomasi, įstatymai būtų įgyvendinti, o Vyriausybės sprendimai įvykdyti²⁷.

5 pav. Vyriausybės atstovo įgaliojimų įgyvendinimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Vyriausybės atstovai per 2007–2009 m. nustatė 1 742 atvejus (iš jų audituoti Vyriausybės atstovai – 817), kai savivaldybių administravimo subjektai neįgyvendino įstatymų, nevykdė Vyriausybės nutarimų ir savivaldybėms pateikė 1 639 reikalavimus (4 lentelė).

4 lentelė. Vyriausybės atstovų savivaldybėms pateiktų rašytinių reikalavimų analizė 2007–2009 m.

Vyriausybės atstovai	Pateikti reikalavimai savivaldybėms (vnt.)	Įvykdyti reikalavimai (vnt. ir proc.)	Neįvykdyti reikalavimai (vnt.)
Visi (10)	1639	1038 (63 proc.)	601
Iš jų:			
Vilniaus	233	146 (63 proc.)	87
Kauno	111	42 (38 proc.)	69
Šiaulių	187	88 (47 proc.)	99
Panevėžio	118	86 (73 proc.)	32
Utenos	91	67 (74 proc.)	24

Šaltinis – Ministro Pirmininko tarnybos apibendrinta informacija apie Vyriausybės atstovų veiklą

Pavyzdžiui, 2009 m. II pusmetį savivaldybės neįgyvendino Vietos savivaldos įstatymo (62 atvejai), Šilumos ūkio įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo nuostatų (12 atvejų).

Vyriausybės atstovų teigimu, pagrindinės priežastys, kodėl savivaldybėse neįgyvendinami įstatymai, nevykdomi Vyriausybės sprendimai, yra šios:

- savivaldybės politikų gebėjimų spręsti savivaldybės tarybos kompetencijai priskirtus klausimus stoka;

²⁷ Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas, 1998-05-14 Nr. VIII-730 (2004-06-08 įstatymo Nr. IX-2264 redakcija), 4 str. 1 d. 2 p.

- savivaldybių (ypač mažesnių) personalo administracinių gebėjimų analizuoti ir taikyti teisės aktus, rengiant savivaldybių teisės aktų projektus, stoka;
- atitinkamų sričių kvalifikuotų specialistų (teisininkų, auditorių, architektų) trūkumas savivaldybėse.

Šiuo atveju ne tiek problemiška savivaldybių personalo kompetencijos stoka, o tai, kad Vyriausybės atstovai dėl teisės aktų gausos nėra pajėgūs visa apimtimi prižiūrėti, ar savivaldybių administravimo subjektai laikosi Konstitucijos, įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Seimo internetinio tinklalapio duomenimis²⁸, tik 2007–2009 m. buvo priimta beveik 1 tūkst. įstatymų ir beveik 5 tūkst. Vyriausybės nutarimų. Tikėtina, kad dalis jų yra tiesiogiai susijusi su savivaldybių veikla, todėl įvertinti, ar juos visus įgyvendina savivaldybių administravimo subjektai, yra sudėtinga. Dėl nepakankamos Vyriausybės atstovų vykdomos priežiūros kai kurių įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nuostatas savivaldybės įgyvendina tik po kelerių metų nuo jų įsigaliojimo.

Vyriausybės atstovas turi teisę nustatyti kitą Vyriausybės atstovo nurodytų veiksmų įvykdymo terminą, jeigu gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto motyvuotas prašymas šį terminą pratęsti. Audito metu nustatėme 70 atvejų, kai audituoti Vyriausybės atstovai reikalavimų įvykdymo terminus atidėjo 1–5 kartus, o reikalavimų vykdymas tęsiasi jau keletą metų. Todėl savivaldybėse įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nuostatos, turinčios reglamentuoti tokias itin reikšmingas ir svarbias gyventojams sritis, kaip, pavyzdžiui, tyliųjų zonų, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo plėtos krypčių, užtikrinančių gyventojų ir kitų asmenų aprūpinimą saugiu visuomenės sveikatai geriamuoju vandeniu, nustatymas, įgyvendinamos tik po kelerių metų nuo jų įsigaliojimo. Pateikiame keletą pavyzdžių.

Dėl kapinių inventorizacijos

Pavyzdys

Žmonių palaikų laidojimo įstatymo (priimtas 2007-12-20 Nr. X-1404) 33 str. 3 d. nustato: visose kapinių teritorijose **iki 2009 m. sausio 1 d.** privaloma atlikti kapinių inventorizaciją ir Vyriausybės nustatyta tvarka pateikti registruoti detalius inventorinius esamos būklės dokumentus – geodezinę nuotrauką, esamos įrangos, statinių, medžių, antkapių, laidojimo faktų registravimo dokumentus.

Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje 2009-04-14 visoms prižiūrimoms Visagino, Zarasų r., Utenos r., Molėtų r., Ignalinos r., Anykščių r. savivaldybėms pateikė reikalavimus įgyvendinti minėtas Žmonių palaikų laidojimo įstatymo nuostatas.

Audito metu nustatyta, kad Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje, atsižvelgdamas į minėtų savivaldybių prašymus, jau du kartus atidėjo savo reikalavimų vykdymo terminus (iki 2010-12-31). Darbai, numatyti Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 33 str. 3 d., Visagino, Zarasų r., Utenos r., Molėtų r., Ignalinos r., Anykščių r. savivaldybėse neatlikti, nors minėtame įstatyme jau nuo 2007 m.

²⁸ Teisės aktų ir Seime įregistruotų teisės aktų projektų paieška [Žiūrėta 2010-03-09] Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/dokpaieska/forma_1.htm

gruodžio 20 d. buvo nustatyta – visose kapinių teritorijose iki 2009 m. sausio 1 d. privaloma atlikti kapinių inventorizaciją ir pateikti kitus reikiamus dokumentus.

Dėl Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų patvirtinimo

Pavyzdys

Aplinkos ministerija 2008-07-15 raštu Nr. (16-3)-D8-6181 informavo Vyriausybės atstovą Kauno apskrityje, kad savivaldybės netinkamai vykdo Vietos savivaldos įstatymo²⁹ 7 str. 16 p. numatytą savivaldybių priskirtąją (ribotai savarankišką) funkciją organizuoti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų surinkimą ir valymą, t. y. neįgyvendina Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo³⁰ 14 str. 1 d. nuostatų, kad savivaldybės teritorijoje geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio plėtra vykdoma vadovaujantis Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planu. Šiame plane numatomos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys, užtikrinančios gyventojų ir kitų asmenų aprūpinimą saugiu visuomenės sveikatai geriamuoju vandeniu.

Pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo įgyvendinimo įstatymo (įsigaliojo 2006-07-27) 4 str. 1 p.³¹ Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus savivaldybės turėjo parengti ir patvirtinti iki 2008-06-30.

Vyriausybės atstovas Kauno apskrityje 2008-07-18 pareikalavo Kauno m., Kauno r., Kėdainių r., Prienų r., Raseinių r., Kaišiadorių r., Jonavos r. savivaldybių tarybų neatidėliojant įgyvendinti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatas, t. y. artimiausiame tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį) patvirtinti savivaldybių vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus.

Audito metu nustatėme, kad:

- Kauno m. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas atidėtas du kartus, iki 2010-12-31;
- Jonavos r. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas pratęstas tris kartus. Savivaldybė reikalavimą įvykdė 2009-12-23;
- Kaišiadorių r. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas pratęstas penkis kartus, iki 2011-01-01;
- Kauno r. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas pratęstas vieną kartą. Savivaldybė reikalavimą įvykdė 2008-11-20.
- Kėdainių r. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas pratęstas tris kartus, iki 2010-11-03;
- Prienų r. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas atidėtas vieną kartą. Savivaldybė reikalavimą įvykdė 2009-09-24;
- Raseinių r. savivaldybei reikalavimo įvykdymo terminas pratęstas du kartus. Savivaldybė reikalavimą įvykdė 2009-07-10.

Audito metu papildomai surinkome duomenis ir nustatėme, kad iš visų Lietuvos savivaldybių Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus yra patvirtinusios tik 25 (42 proc.), iš audituotų Vyriausybės atstovų prižiūrimų 35 savivaldybių – tik 11 (31 proc.). Tokie planai turėjo būti parengti ir patvirtinti iki 2008 m. birželio 30 d. Duomenys apie audituotų Vyriausybės atstovų prižiūrimas savivaldybes, kurios nėra patvirtinusios minėtų planų, pateikiami 2 priedo 2 lentelėje.

Tokia praktika, kai Vyriausybės atstovai metams ar dviem atideda įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatytus tam tikrų veiksmų įvykdymo terminus, yra ydinga ir turėtų būti keistina.

²⁹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (202-10-12 įstatymo Nr. VIII-2018 redakcija).

³⁰ Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, 2006-07-13 Nr. X-764.

³¹ Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas, 2006-07-13 Nr. X-765, 4 str. 1 p.

Audito metu nustatėme ir tokius atvejus, kai Vyriausybės atstovai tik po kelerių metų nustatė, kad savivaldybės nesilaikė įstatymų, nevykdė Vyriausybės nutarimų, ir, atsižvelgdami į savivaldybių pateiktus prašymus, atidėjo reikalavimo įvykdymo terminus.

Dėl paveldosaugos padalinio steigimo

Pavyzdys

Vykdydamas savivaldybių administracinę priežiūrą, Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje nustatė, kad Akmenės rajono savivaldybės administracijos struktūroje nėra paveldosaugos padalinio. Todėl 2007-09-18 reikalavimu Nr. 4-38 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 6 str. įgyvendinimo“ pareikalavo Akmenės r. savivaldybės administracijoje įsteigti paveldosaugos padalinį.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo³², įsigaliojusio dar 1995-02-01, 6 str. numatyta, kad savivaldybėms priskirtas (ribotai savarankiškas) ir savarankiškas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos funkcijas atlieka savivaldybės paveldosaugos padalinys. Minėtu įstatymu savivaldybių paveldosaugos padaliniais pavestos itin svarbios nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos funkcijos (pavyzdžiui, tikrinti kultūros paveldo objektų būklę; inicijuoti ir organizuoti kultūros paveldo objektų skelbimą savivaldybės saugomais; administruoti kultūros paveldo objektų tvarkybą; organizuoti teritorijų planavimo dokumentų, įgyvendinančių šio įstatymo reikalavimus, rengimą; tikrinti, kaip vykdomas šis įstatymas ir kiti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai, kontroliuoti, ar nepažeidžiami šie teisės aktai; kontroliuoti kultūros paveldo objektų tvarkybą ir priežiūrą ir kt.).

Nors Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje 2007-09-18 reikalavimu Nr. 4-38 pareikalavo Akmenės r. savivaldybės administracijoje įsteigti paveldosaugos padalinį, tačiau, atsižvelgdamas į Akmenės r. savivaldybės prašymus, šio reikalavimo įvykdymo terminą atidėjo jau keturis kartus (iki 2010-12-31). Akmenės r. savivaldybės administracijoje iki šiol nėra įsteigto paveldosaugos padalinio, nors įstatymo nuostatos dėl tokio padalinio steigimo savivaldybėse būtinumo įsigaliojo dar 1995 m.

Dėl vietinės reikšmės kelių kategorijų nustatymo

Pavyzdys

Kelių įstatymas³³ nustato, kad vietinės reikšmės viešųjų kelių kategorijas nustato savivaldybės. Ši nuostata įsigaliojo 2002-10-23. Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje 2007-10-25 reikalavimu Nr. 4-40 „Dėl LR Kelių įstatymo 9 straipsnio vykdymo“ pareikalavo Akmenės r. savivaldybės tarybos neatidėliojant įgyvendinti Kelių įstatymo 9 str. nuostatas.

Nustatėme, kad Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje jau keturis kartus atidėjo minėto reikalavimo įvykdymo terminą, atitinkamai iki 2008-07-01, 2009-01-01, 2009-12-31, 2010-12-31.

Pavyzdys rodo, kad Vyriausybės atstovas Šiaulių apskrityje praėjus penkeriems metams nuo įstatymo nuostatos įsigaliojimo pareikalavo Akmenės r. savivaldybės nustatyti vietinės reikšmės viešųjų kelių kategorijas. Minėtas Vyriausybės atstovo reikalavimas iki šiol neįvykdytas, o jo terminas jau buvo atidėtas keturis kartus.

³² Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros vertybių apsaugos įstatymas, 1994-12-22 Nr. I-733. Pastaba: nuo 2005-04-20 buvo pakeistas įstatymo pavadinimas į Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą.

³³ Lietuvos Respublikos kelių įstatymas, 1995-05-11 Nr. I-891 (2002-10-03 įstatymo Nr. IX-1113 redakcija), 9 str.

Dėl Pagalbos teikimo savivaldybės teritorijoje arba mokykloje tvarkos aprašų patvirtinimo

Pavyzdys

Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje, vykdydamas savivaldybių administracinę priežiūrą, nustatė, kad Zarasų r., Utenos r., Ignalinos r., Molėtų r. savivaldybės nepatvirtino Pagalbos teikimo savivaldybės teritorijoje arba mokykloje tvarkos aprašų. Todėl 2008-11-28 šių savivaldybių tarybų pareikalavo neatidėliojant įgyvendinti švietimo ir mokslo ministro 2004-06-15 (įsigaliojo 2004-06-30) įsakymu Nr. ISAK-941 patvirtintų Bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatų 16 p. ir patvirtinti Pagalbos teikimo savivaldybės teritorijoje arba mokykloje tvarkos aprašus.

Iš pateikto pavyzdžio matyti, kad Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje pareikalavo savivaldybių įvykdyti teisės akto nuostatas tik praėjus daugiau nei ketveriems metams nuo jo įsigaliojimo. Nustatėme, kad Zarasų r., Utenos r., Ignalinos r., Molėtų r. savivaldybių tarybos Vyriausybės atstovo Utenos apskrityje reikalavimą įvykdė ir 2008 m. gruodžio mėn. patvirtino Pagalbos teikimo savivaldybės teritorijoje arba mokykloje tvarkos aprašus, nors nuostata dėl šių aprašų patvirtinimo įsigaliojo 2004 m. birželio 30 d.

Dėl tylių zonų nustatymo ir Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo

Pavyzdys

Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje, vykdydamas savivaldybių administracinę priežiūrą, 2008-11-13 pareikalavo Utenos r., Molėtų r., Ignalinos r., Visagino r. savivaldybių tarybų neatidėliojant įgyvendinti Vietos savivaldos įstatymo 16 str. 2 d. 35 p. bei Triukšmo valdymo įstatymo 13 str.1 d. 2 p. nuostatas ir nustatyti tyliąsias zonas³⁴.

Triukšmo valdymo įstatymas (2004-10-26 Nr. IX-2499) įsigaliojo 2004-12-31. Šio įstatymo 13 str. 1 d. 2 p. nurodyta savivaldybių institucijų kompetencija atliekant pirminę visuomenės sveikatos priežiūrą – nustatyti tyliąsias zonas (ši nuostata įsigaliojo 2005-06-01).

Pavyzdys rodo, kad Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje po beveik ketverių metų nuo Triukšmo valdymo įstatymo įsigaliojimo nustatė ir pareikalavo Utenos r., Molėtų r., Ignalinos r., Visagino r. savivaldybių tarybų vykdyti šio įstatymo nuostatas ir nustatyti tyliąsias zonas. Todėl įstatymo nuostata šiose savivaldybėse buvo įgyvendinta tik po ketverių metų.

Be tylių zonų nustatymo, savivaldybių institucijoms taip pat pavesta rengti ir tvirtinti savivaldybės triukšmo prevencijos veiksmų planus; rengti teritorijų planavimo sprendinių, susijusių su triukšmo prevencija, viešą svarstymą, poveikio aplinkai vertinimo svarstymą; tvirtinti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles ir kt.³⁵

³⁴ Triukšmo valdymo įstatymas, 2004-10-26 Nr. IX-2499, 2 str. 18. **Tylioji viešoji zona** – urbanizuotą teritorijų zona, netrikdoma transporto, pramonės ar komercinės ir gamybinės veiklos triukšmo.

³⁵ Triukšmo valdymo įstatymas, 2004-10-26 Nr. IX-2499, 13 str.

Auditoriai atkreipia dėmesį, kad Seimo kontrolierius 2009-11-02 pradėjo tyrimą dėl savivaldybių pareigos tvirtinti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklės³⁶. Tyrimas buvo atliktas Seimo kontrolieriaus veiklos sričiai priskirtose Kauno, Panevėžio ir Utenos apskrityse esančiose savivaldybėse (20 savivaldybių). Nustatyta, kad dauguma tikrintų savivaldybių minėtas taisyklės patvirtino praėjus maždaug trejiems metams nuo įstatymo įsigaliojimo. Kauno m., Molėtų r. ir Visagino savivaldybės tai padarė tik 2009 m. pabaigoje, t. y. praėjus beveik penkeriems metams nuo įstatymo įsigaliojimo. Be to, iš dvidešimties patikrintų savivaldybių dvi (Ignalinos r. ir Prienų r.) iki šiol nėra patvirtinusios triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių, nors teisės akto nuostata dėl jų patvirtinimo būtinumo įsigaliojo dar 2005 m. birželio 1 d.

Be minėtų pavyzdžių, audito metu nustatėme daugiau nei 130 atvejų, kai kitos institucijos, o ne Vyriausybės atstovai nustatė ir konstatavo, kad savivaldybės nesilaiko įstatymų ir nevykdo Vyriausybės sprendimų (pvz., LR Seimo komitetai, Seimo kontrolierių įstaiga, Valstybės kontrolė, ministerijos, įstaigos prie ministerijų, VĮ Registrų centras, VĮ Valstybės turto fondas ir kt.). Pavyzdžiai, kai tokius atvejus nustatė Finansų, Aplinkos ministerijos ir Seimo kontrolierius, šioje valstybinio audito ataskaitoje jau buvo pateikti. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.

Dėl valstybinės žemės sklypų prie privatizavimo objektų suformavimo

Pavyzdys

VĮ Valstybės turto fondas 2009-06-17 raštu Nr. (34)-3R-1507 „Dėl žemės sklypų prie privatizuojamų objektų formavimo“ kreipėsi į Vyriausybės kanclerį, prašydami įpareigoti Vyriausybės atstovus apskrityse imtis teisės aktuose nustatytų veiksmų, kad būtų tinkamai įvykdytas Vyriausybės 2005-09-16 nutarimas „Dėl valstybinės žemės sklypų, priskirtų privatizavimo objektams, pardavimo ir nuomos“ ir nurodytiems objektams būtų suformuoti valstybinės žemės sklypai.

Vyriausybės kancleris pavedė Vyriausybės atstovams apskrityse (2009-06-18 pavedimu Nr. 20-3918) imtis teisės aktuose nustatytų veiksmų, kad būtų tinkamai įvykdytas Vyriausybės 2005-09-16 nutarimas Nr. 1023 „Dėl valstybinės žemės sklypų, priskirtų privatizavimo objektams, pardavimo ir nuomos“ ir nurodytiems objektams būtų suformuoti valstybinės žemės sklypai.

Vyriausybės atstovas Kauno apskrityje pareikalavo prižiūrimų savivaldybių nedelsiant suformuoti reikiamus valstybinės žemės sklypus. Jonavos r., Prienų r. ir Kaišiadorių r. savivaldybės turėjo suformuoti po 1 sklypą, Kauno r. ir Kėdainių r. – po 2, Kauno m. – 60. Audito metu nustatyta, kad keturios iš šešių savivaldybių reikalavimus įvykdė ir suformavo reikiamus valstybinės žemės sklypus prie privatizavimo objektų. Kauno r. savivaldybė minėtų 2 valstybinės žemės sklypų dar nesuformavo. Vyriausybės atstovas Kauno apskrityje reikalavimo įvykdymo terminą atidėjo iki 2010-10-01. Kauno m. savivaldybė iki šiol suformavo 4 iš 60 minėtų valstybinės žemės sklypų. Vyriausybės atstovas Kauno apskrityje reikalavimo įvykdymo terminą atidėjo iki 2010-11-03.

Audito metu VĮ Valstybės turto fondas nurodė, kad iš 107 prašymų suformuoti valstybinės žemės sklypus prie privatizavimo objektų, esančių Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Panevėžio apskričių miestų teritorijose, Turto fondui pateikti 20. Kauno, Vilniaus ir Šiaulių apskričių miestuose valstybinės žemės sklypų formavimas prie privatizavimo objektų vyksta vangiai. Pavyzdžiui, Vilniaus apskrities miestų teritorijose suformuoti 7 (iš 24) sklypai, Šiaulių – 1 (iš 10). Užsitęsęs

³⁶ Seimo kontrolierių 2010-07-02 pažyma Nr. 4D-2009/4-1339 [Žiūrėta 2010-07-14] Prieiga per internetą <http://www.lrski.lt/index.php?p=0&l=LT&n=62&pazyma=4437>

objektų privatizavimui daroma žala valstybei – bloginama turto būklė, didinamos valstybės išlaidos objektų saugojimui ir priežiūrai. VĮ Valstybės turto fondas per 2007–2009 m. minėtiems objektams saugoti ir prižiūrėti išleido daugiau nei 400 tūkst. Lt.

Pažymime, kad atliekant valstybinį auditą „Lėšų, gautų už parduotus valstybinės žemės sklypus, panaudojimas“³⁷ nustatyta, kad už parduotus valstybinės žemės sklypus 2006–2008 m. Vilniaus m. savivaldybė gavo 72 mln. Lt, Kauno m. – 26 mln. Lt, Šiaulių m. – 21 mln. Lt. Šias lėšas savivaldybės turi naudoti žemės sklypams formuoti, o nesant jų poreikio – infrastruktūrai plėtoti ir renovuoti. Pavyzdžiui, iš tuo laikotarpiu gautų lėšų Šiaulių m. savivaldybė tik apie 13 proc. panaudojo žemės sklypams formuoti, kitos lėšos buvo skirtos infrastruktūrai plėtoti ir renovuoti (pvz., Šiaulių m. gatvių apšvietimas 2006–2008 m. – 5 mln. Lt).

Dėl buitinių atliekų tvarkymo

Valstybės kontrolė 2008 m. atliko valstybinį veiklos auditą „Buitinių atliekų tvarkymas“³⁸. Audito metu konstatuota, kad dalis savivaldybių neįgyvendina Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių. Taip pat konstatuota, kad Vyriausybės atstovai apskrityse nepakankamai kokybiškai atlieka savivaldybių administracinę priežiūrą – prižiūri, ar savivaldybės įgyvendina Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo uždutis. Viena iš audito rekomendacijų buvo pateikta Vyriausybei: Vyriausybės atstovams apskrityse, atliekantiems savivaldybių administracinę priežiūrą, pavesti ištirti, ar savivaldybės laikosi įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus komunalinių atliekų tvarkymo srityje. Vyriausybės kancleris³⁹ pavedė Vyriausybės atstovams apskrityse ištirti, ar savivaldybės laikosi įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus komunalinių atliekų tvarkymo srityje.

Audito metu papildomai surinkome duomenis ir palyginome, koks buvo kai kurių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimo lygis savivaldybėse atliekant auditą „Buitinių atliekų tvarkymas“, ir koks – 2009 m.

Pavyzdys

Audito „Buitinių atliekų tvarkymas“ išvados:

4.1. 40-yje savivaldybių neįgyvendinta viena iš svarbiausių Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių – siekti, kad viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimas iki 2007 m. pasiektų nustatytą 85 proc. rodiklį (iki 2009 m. – 95 proc.). Yra rizika, kad iki 2009 m. viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimo 95 proc. rodiklis Lietuvoje nebus pasiektas.

1.4. 29 savivaldybėse didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės dar nėra įrengtos. Yra rizika, kad dalis savivaldybių neįgyvendins Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytos užduoties – iki 2009 metų užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.

³⁷ Valstybės kontrolės 2009-11-24 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-30-2-21 „Lėšų, gautų už parduotus valstybinės žemės sklypus, panaudojimas“.

³⁸ 2008-09-25 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-P-30-2-17.

³⁹ Vyriausybės kanclerio 2008-10-13 pavedimas Nr. 22-6679.

Nustatėme, kad iš audituotų Vyriausybės atstovų 35-ių prižiūrimų savivaldybių:

- dvidešimt savivaldybių nepasiekė visuotinumą principo (iki 2009 m. paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų). Šio principo dar neįgyvendino daugiau nei pusė Lietuvos savivaldybių – 36 (60 proc.). Duomenys apie audituotų Vyriausybės atstovų prižiūrimas savivaldybes, kurios nėra įvykdžiusios visuotinumą principo, pateikiama 2 priedo 3 lentelėje;
- trylika savivaldybių nėra įrengusios didelių gabaritų atliekų tvarkymo aikštelių. Duomenys apie audituotų Vyriausybės atstovų prižiūrimas savivaldybes, kurios nėra įrengusios didelių gabaritų atliekų tvarkymo aikštelių, pateikiama 2 priedo 4 lentelėje.

Laiku neįvykdžius Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių:

- gyventojai neturi galimybių tinkamai šalinti atliekas, todėl dalis atliekų paliekama pakelėse ir pamiškėse, aikštelės ir stotelės tampa ištaisais sąvartynais;
- Lietuva laiku neįvykdys Europos Sąjungos nustatytų atliekų tvarkymo užduočių. Dėl to Europos Teisingumo Teismas už atliekų tvarkymo direktyvų nesilaikymą Lietuvai gali skirti baudas.

Pavyzdys

„Lietuvai gresia baudos už šiukšles“. Aplinkosauga 2010-05-17⁴⁰.

Iki praėjusių metų Lietuva Europos Sąjungai buvo įsipareigojusi pasiekti, kad būtų surenkama 95 proc. visų atliekų, bet to nepadarė. Be to, per artimiausius trejus metus turime pasiekti, kad 50 proc. visų atliekų būtų perdirbama arba sudeginama. Jei to nepadarysime, o atrodo, kad tikrai nepadarysime, visus mus, mokesčių mokėtojus, užsmaugs piniginės baudos. Štai Graikiją, kuria talentingai seka mūsų šalies valdžios, Europos Teisingumo Teismas už atliekų tvarkymo direktyvų nevykdymą neseniai nubaudė mokėti po 20 tūkst. eurų kasdien, kol įvykdys direktyvos įpareigojimus.

„Nė neabejoju, kad Lietuva irgi mokės baudas už šių direktyvų nesilaikymą“, – atvirai sako Seimo Aplinkos apsaugos komiteto pirmininkas Jonas Šimėnas.

Auditorių nuomone, kai savivaldybės keletą metų neįgyvendina teisės aktų nuostatų, Vyriausybės atstovai galėtų aktyviau pasinaudoti jiems suteikta galimybe ir kreiptis į teismą dėl savivaldybių administravimo subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus. Tai padėtų siekiant veiksmingesnės savivaldybių administracinės priežiūros.

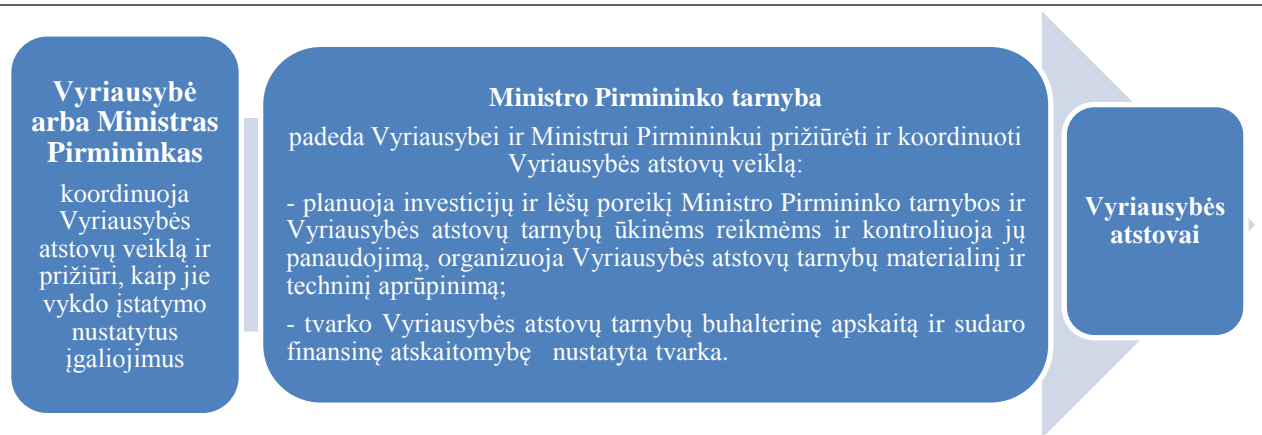
Kitų institucijų nustatyti teisės aktų neįgyvendinimo savivaldybėse atvejai rodo, kad Vyriausybės atstovai ne visuomet laiku patikrina ir nustato, ar savivaldybės laikosi įstatymų ir vykdo Vyriausybės nutarimus.

⁴⁰ „Lietuvai gresia baudos už šiukšles“. Aplinkosauga 2010-05-17 [Žiūrėta 2010-05-26] Prieiga per internetą <http://www.veidas.lt/visuomene/lietuva-mokes-simtaturkstantines-baudas-uz-aplinkosaugos-pazeidimus>

2. Vyriausybės atstovų veiklos koordinavimas

Kaip Vyriausybės atstovai vykdo savo įgaliojimus, prižiūri ir jų veiklą koordinuoja Vyriausybė arba Ministras Pirmininkas⁴¹. Vyriausybei ir Ministrui Pirmininkui prižiūrėti ir koordinuoti Vyriausybės atstovų veiklą padeda Ministro Pirmininko tarnyba⁴².

6 pav. Vyriausybės atstovų priežiūros ir koordinavimo schema

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Ministro Pirmininko tarnybos funkcijos Vyriausybės atstovų veiklos priežiūros ir koordinavimo srityje nuo 2009 m. spalio mėn.⁴³ įgyvendinamos per Ministro Pirmininko tarnybos Administravimo valdybą⁴⁴. Vyriausybės atstovų veiklos priežiūra ir koordinavimas apima:

- organizacines priemones (pvz., Vyriausybės atstovų konsultavimą; Vyriausybės atstovų veiklos detaliųjų metinių planų įgyvendinimo ataskaitų ir informacijos apie savo veiklą apibendrinimą, analizę ir išvadų teikimą; Vyriausybės atstovų susitikimų su kompetentingų institucijų atstovais organizavimą ir kt.);
- teisinės priemones (pvz., teisės aktų, reikalingų padėti Vyriausybei ir Ministrui Pirmininkui prižiūrėti ir koordinuoti Vyriausybės atstovų veiklą, rengimą ir kt.).

Auditorių nuomone, Ministro Pirmininko tarnybos Administravimo valdybai pavestos Vyriausybės atstovų veiklos priežiūros ir koordinavimo priemonės (organizacinės ir teisinės) sudaro prielaidas spręsti audito metu nustatytas problemas. Tačiau Vyriausybės atstovų veiklos priežiūra ir koordinavimas yra apribotas nepakankamais žmogiškaisiais ištekliais. Administravimo valdyboje padėti Vyriausybei ir Ministrui Pirmininkui prižiūrėti ir koordinuoti Vyriausybės atstovų veiklą

⁴¹ Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas, 1998-05-14 Nr. VIII-730 (2004-06-08 įstatymo Nr. IX-2264 redakcija), 9 str.

⁴² Ministro Pirmininko tarnybos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-09-09 nutarimu Nr. 992, 6.13 p.

⁴³ Iki 2009 m. spalio mėn. Vyriausybės atstovų veiklą prižiūrėjo ir koordinavo Vyriausybės kanceliarijos Strateginio planavimo ir viešojo administravimo departamento Viešojo administravimo ir savivaldybių skyrius. 2009 m. rugsėjo mėn. Vyriausybės kanceliariją reorganizavus į Ministro Pirmininko tarnybą, Vyriausybės atstovų veiklos priežiūros ir koordinavimo funkcijos įgyvendinamos per Ministro Pirmininko tarnybos administravimo valdybą.

⁴⁴ Vyriausybės atstovų veiklos priežiūros ir koordinavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Ministro Pirmininko kanclerio 2009-10-09 įsakymu Nr. V-93 „Dėl Vyriausybės atstovų veiklos priežiūros ir koordinavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

pavesta vienai darbuotojai. Šiai darbuotojai pavesta atlikti ir kitas funkcijas, pavyzdžiui, vadovauti Administravimo valdybai, planuoti ir organizuoti jos veiklą, koordinuoti šiuolaikinių informacinių technologijų diegimą, organizuoti Vyriausybės rūmuose vykstančių posėdžių, pasitarimų, oficialių delegacijų ir renginių tinkamą aptarnavimą ir kt.

Audito metu penki (iš 10) Vyriausybės atstovai patvirtino didesnio darbų koordinavimo ir metodinės pagalbos poreikį, nurodydami, kad turėtų būti didesnis darbų koordinavimas ir metodinė pagalba Vyriausybės atstovo veiklos klausimais, kurie susiję su įvairių valstybėje vykdomų reformų įgyvendinimu (švietimo įstaigų tinklo pertvarka, sveikatos priežiūros įstaigų restruktūrizavimu, regiono valdymu, savivaldos ir kt.).

Audito metu nustatytos problemos taip pat patvirtina didesnio Vyriausybės atstovų darbų koordinavimo ir metodinės pagalbos poreikį, nes:

- Vyriausybės atstovų tarnybose savivaldybių administracinės priežiūros praktika kai kuriais klausimais yra skirtinga – dalis jų tikrina savivaldybės tarybos kolegijos sprendimus ir administracijos direktoriaus įsakymus personalo klausimas, kiti ne;
- audituotose Vyriausybės atstovų tarnybose skirtingai fiksuojami duomenys apie darbuotojų veiklą, o Vyriausybės atstovų Kauno ir Šiaulių apskrityse tarnybose duomenys apie darbuotojų veiklą yra informatyvesni. Dėl skirtingo duomenų kaupimo atskirų duomenų apie Vyriausybės atstovų veiklą negalėjome palyginti ir šio audito metu;
- kai kurie tie patys statistiniai duomenys apie savivaldybių administracinę priežiūrą, kuriuos teikia Vyriausybės atstovai, o apibendrina Ministro Pirmininko tarnyba, nesutampa. Tokie skirtingi duomenys ne tik apsunkina šios veiklos planavimo procesą, bet ir neparodo tikrosios padėties apie Vyriausybės atstovų veiklą.

Pavyzdys

Vyriausybės atstovo tarnyba	Patikrinti savivaldybių priimti teisės aktai (2008 m.)		Patikrinti savivaldybių teisės aktų projektai (2008 m.)	
	MPT ⁴⁵ duomenys*	Vyriausybės atstovų duomenys**	MPT duomenys*	Vyriausybės atstovų duomenys**
Vilniaus	21 196	9 131	2 732	2 601
Kauno	24 284	16 812	3 273	3 202
Šiaulių	12 579	11 697	2 772	2 938
Panevėžio	8 835	8 529	1 764	1 764
Utenos	7 882	7 192	1 691	1 688

Šaltiniai: *Ministro Pirmininko tarnybos (MPT) apibendrinta informacija apie Vyriausybės atstovų veiklą;

**Savivaldybių veiklos teisėtumo priežiūros programos priemonių vykdymo 2008 m. (ketvirtinės) ataskaitos

⁴⁵ Nuo 2009 m. rugšėjo mėn. Vyriausybės kanceliariją reorganizavus į Ministro Pirmininko tarnybą, šiuos duomenis renka ir apibendrina Ministro Pirmininko tarnybos administravimo valdyba. Iki 2009 m. spalio mėn. minėtus duomenis rinko ir apibendrino Vyriausybės kanceliarijos Strateginio planavimo ir viešojo administravimo departamento Viešojo administravimo ir savivaldybių skyrius.

Vyriausybės atstovų vykdoma skirtinga savivaldybių administracinės priežiūros praktika rodo didesnio Vyriausybės atstovų darbų koordinavimo ir metodinės pagalbos poreikį. Tokį poreikį patvirtina ir Vyriausybės atstovai.

Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis Vyriausybės atstovo informacijos apie savo veiklą pateikimo tvarkos aprašu⁴⁶, kiekvieną pusmetį pateikia informaciją apie savo veiklą Vyriausybei, Lietuvos savivaldybių asociacijai ir viešai šią informaciją paskelbia savo interneto tinklapyje. Nustatėme, kad Vyriausybės atstovų teikiama informacija yra nepakankamai informatyvi, nes nėra reikalavimo teikti šiuos duomenis:

- kiek patikrinta teisės aktų projektų, koks jų skaičius neatitiko galiojančių teisės aktų ir kaip savivaldybės atsižvelgė į Vyriausybės atstovų pastabas. Auditorių nuomone, šiuos duomenis teikti būtina, nes savivaldybių teisės aktų projektų tikrinimas yra svarbiausia savivaldybių administracinės priežiūros prevencinė priemonė, dar teisės akto priėmimo procese sudaranti galimybes sumažinti savivaldybėse priimamų neteisėtų teisės aktų skaičių;
- kiek ir kokių teisės aktų Vyriausybės atstovas patikrino (tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų ir kt.). Šių teisės aktų tikrinimas yra itin svarbus ir reikšmingas savivaldybių administracinės priežiūros procese. Be to, kaip nustatėme audito metu, šiai priežiūrai šeši (iš 10) Vyriausybės atstovai skiria daugiausia laiko.

Tokios informacijos teikimas ir apibendrinimas padėtų objektyviau įvertinti Vyriausybės atstovų veiklos rezultatus ir teikti pasiūlymus dėl savivaldybėse nustatytų problemų sprendimo. Tai būtų kaip prevencinė priemonė, siekiant efektyvesnės ir veiksmingesnės savivaldybių administracinės priežiūros užtikrinimo.

Vyriausybės atstovų teikiami duomenys apie veiklą yra nepakankamai informatyvūs, nes neteikiama duomenų, kiek patikrinta teisės aktų projektų, koks jų skaičius neatitiko galiojančių teisės aktų. Todėl Vyriausybei, Lietuvos savivaldybių asociacijai ir visuomenei visapusiškai ir objektyviai įvertinti Vyriausybės atstovų veiklos efektyvumą yra sudėtinga.

Audito metu rinkome ne tik įrodymus, pagrindžiančius savivaldybių administracinės priežiūros problemas ir jų priežastis, bet ir ieškojome galimų šių problemų sprendimų būdų. Pateikiame pasiūlymus, kurie padėtų tobulinti savivaldybių administracinę priežiūrą:

- išnagrinėti galimybę aiškiau reglamentuoti, kokius savivaldybių kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimtus teisės aktus tikrina Vyriausybės atstovai, prižiūrėdami, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus.

⁴⁶ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-01-12 nutarimu Nr. 11 (2009-09-30 nutarimo Nr. 1241 redakcija).

- Siekiant efektyvesnio savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo ir koordinavimo, teisinėmis priemonėmis numatyti:
 - ▶ savivaldybių administracinės priežiūros prioritetinių kryptių suformavimą;
 - ▶ savivaldybių teisės aktų projektų ir teisės aktų vertinimo kriterijų nustatymą;
 - ▶ kad įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatyti tam tikrų veiksmų įvykdymo terminai nebūtų atidedami.

Tai sudarytų galimybes labiau koordinuoti Vyriausybės atstovų veiklą, užtikrintų vieningą Vyriausybės atstovų veikimą ir vienodą savivaldybių administracinės priežiūros praktiką.

- Papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintą Vyriausybės atstovo informacijos apie savo veiklą pateikimo tvarkos aprašą, numatant reikalavimą Vyriausybės atstovams teikti šiuos duomenis kiek patikrinta teisės aktų projektų, koks jų skaičius neatitiko galiojančių teisės aktų ir kaip savivaldybės atsižvelgė į Vyriausybės atstovų pastabas; kiek ir kokių teisės aktų Vyriausybės atstovas patikrino (tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų ir kt.); Vyriausybės atstovų atidėtų reikalavimų / teikimų skaičius, kokios yra savivaldybėms pateiktų reikalavimų ir teikimų įvykdymo atidėjimo priežastys ir jų įvykdymo trukmė.

Tai padėtų ne tik gauti objektyvią informaciją apie Vyriausybės atstovų veiklą, objektyviau įvertinti Vyriausybės atstovų veiklos rezultatus ir teikti pasiūlymus dėl savivaldybėse nustatytų problemų sprendimo.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

1. Vyriausybės atstovams savivaldybių teisės aktų projektai pateikiami tikrinti prieš 2–4 dienas iki savivaldybės tarybos posėdžio, todėl per trumpą laiką vienam darbuotojui efektyviai ir kokybiškai patikrinti apie 100 savivaldybės pateiktų teisės aktų projektų ir nustatyti visus neatitikimus yra sudėtinga. (1.1. d., 10–13 psl.)
2. Teisės aktuose nepakankamai aiškiai identifikuoti subjektai, kurių priimtus teisės aktus turi tikrinti Vyriausybės atstovai (savivaldybės tarybos, kolegijos sprendimus, administracijos direktoriaus įsakymus, seniūnų įsakymus ar kt.), todėl kokybiškai patikrinti visus savivaldybių priimtus teisės aktus Vyriausybės atstovams ne tik sudėtinga, bet ir netikslinga. (1.2. d., 13–16 psl.)
3. Nustatyti atvejai, kai įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nuostatos savivaldybėse įgyvendinamos tik po kelerių metų nuo jų įsigaliojimo, rodo, kad audituoti Vyriausybės atstovai ne visuomet laiku ir kokybiškai patikrino, ar savivaldybės šių nuostatų laikėsi. Daugiau nei 130 tokių atvejų 2007–2009 m. nustatė kitos institucijos. (1.3. d., 19–26 psl.)
4. Praktika, kai audituoti Vyriausybės atstovai vieneriems ar dvejiems metams atideda įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatytus tam tikrų veiksmų įvykdymo terminus, yra ydinga, nes neužtikrina vieningos ir rezultatyvios savivaldybių administracinės priežiūros. (1.3. d., 19–22 psl.)
5. Vyriausybės atstovai, vykdydami savivaldybių administracinę priežiūrą, stokoja didesnio darbų koordinavimo ir metodinės pagalbos, nes šios priežiūros vykdymo praktika yra skirtinga. (2 d., 27–29 psl.)
6. Vyriausybės atstovų kiekvieną pusmetį teikiama informacija apie veiklą yra nepakankamai informatyvi, todėl Vyriausybei ir Lietuvos savivaldybių asociacijai visapusiškai ir objektyviai įvertinti Vyriausybės atstovų veiklos efektyvumą yra sudėtinga. (2 d., 29 psl.)

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1. Išnagrinėti galimybę Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatyme aiškiau reglamentuoti, kokius savivaldybių kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimtus teisės aktus tikrina Vyriausybės atstovai, prižiūrėdami, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus. (2 išvada)
2. Siekiant efektyvesnio savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo ir koordinavimo, teisinėmis priemonėmis numatyti (2–5 išvados):
 - 2.1. savivaldybių administracinės priežiūros prioritetinių krypčių suformavimą;
 - 2.2. savivaldybių teisės aktų projektų ir teisės aktų vertinimo kriterijų nustatymą;
 - 2.3. kad įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatyti tam tikrų veiksmų įvykdymo terminai nebūtų atidedami.
3. Papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintą Vyriausybės atstovo informacijos apie savo veiklą pateikimo tvarkos aprašą, numatant reikalavimą Vyriausybės atstovams teikti šiuos duomenis (6 išvada):
 - 3.1. kiek patikrinta teisės aktų projektų, koks jų skaičius neatitiko galiojančių teisės aktų ir kaip savivaldybės atsižvelgė į Vyriausybės atstovų pastabas;
 - 3.2. kiek ir kokių teisės aktų Vyriausybės atstovas patikrino (tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų ir kt.);
 - 3.3. Vyriausybės atstovų atidėtų reikalavimų / teikimų skaičius, kokios yra savivaldybėms pateiktų reikalavimų ir teikimų įvykdymo atidėjimo priežastys ir jų įvykdymo trukmė.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Romualda Masiulionienė

3-iojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Aurita Buragienė

Valstybinio audito ataskaitos kopijos pateiktos:

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Vyriausybės atstovams Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Utenos apskrityse.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos „Savivaldybių administracinė priežiūra“ 1 priedas

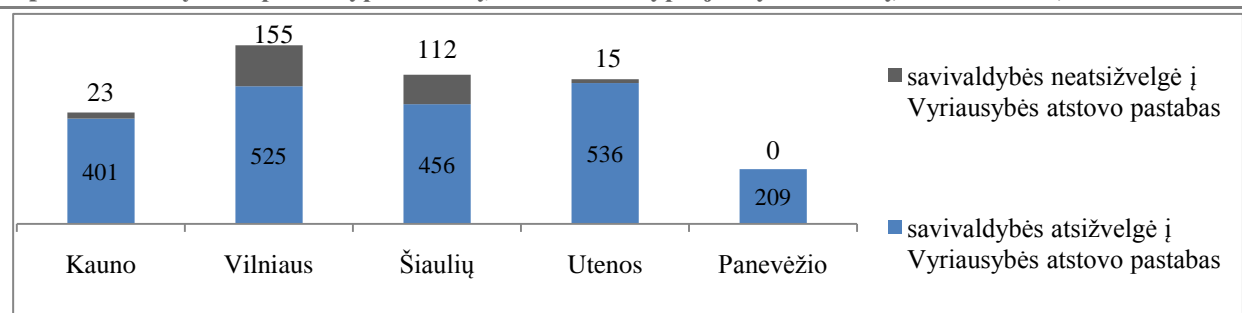
Savivaldybių sąrašas, kurioms buvo pateiktas klausimynas

Eil. Nr.	Savivaldybė	Vyriausybės atstovo tarnyba
1.	Vilniaus m. savivaldybės administracija	Vilniaus
2.	Vilniaus r. savivaldybės administracija	
3.	Elektrėnų savivaldybės administracija	
4.	Švenčionių rajono savivaldybės administracija	
5.	Šalčininkų rajono savivaldybės administracija	
6.	Ukmergės rajono savivaldybės administracija	
7.	Širvintų rajono savivaldybės administracija	
8.	Trakų rajono savivaldybės administracija	
9.	Kauno miesto savivaldybės administracija	Kauno
10.	Kauno rajono savivaldybės administracija	
11.	Birštono savivaldybės administracija	
12.	Jonavos rajono savivaldybės administracija	
13.	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija	
14.	Kėdainių rajono savivaldybės administracija	
15.	Prienų rajono savivaldybės administracija	
16.	Raseinių rajono savivaldybės administracija	
17.	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	Panevėžio
18.	Panevėžio rajono savivaldybės administracija	
19.	Pasvalio rajono savivaldybės administracija	
20.	Kupiškio rajono savivaldybės administracija	
21.	Biržų rajono savivaldybės administracija	
22.	Rokiškio rajono savivaldybės administracija	
23.	Šiaulių miesto savivaldybės administracija	Šiaulių
24.	Šiaulių rajono savivaldybės administracija	
25.	Akmenės rajono savivaldybės administracija	
26.	Joniškio rajono savivaldybės administracija	
27.	Kelmės rajono savivaldybės administracija	
28.	Pakruojo rajono savivaldybės administracija	
29.	Radviliškio rajono savivaldybės administracija	
30.	Anykščių rajono savivaldybės administracija	Utenos
31.	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	
32.	Molėtų rajono savivaldybės administracija	
33.	Utenos rajono savivaldybės administracija	
34.	Visagino savivaldybės administracija	
35.	Zarasų rajono savivaldybės administracija	

Valstybinio audito ataskaitos
„Savivaldybių administracinė priežiūra“
2 priedas

Statistiniai duomenys

1 pav. Savivaldybėms pateiktų pranešimų, dėl teisės aktų projektų neatitikčių, 2007-2009 m., analizė

Šaltinis – Vyriausybės atstovų apskrityse tarnybų informacija apie 2007-2009 m. veiklą

1 lentelė. Vyriausybės atstovų teikimų analizė 2007–2009 m.

Vyriausybės atstovai	Pateikta teikimų savivaldybėms (vnt.)	Teikimų įgyvendinimas savivaldybėse	
		Patenkinti teikimai (vnt. ir proc.)	Teikimai, kurių įgyvendinimo terminas buvo atidėtas, arba kreiptasi į teismą dėl jų vykdymo (vnt.)
Visi (10)	961	674 (70 proc.)	287
Iš jų:			
Vilniaus	124	60 (48 proc.)	64
Šiaulių	111	71 (64 proc.)	40
Panevėžio	77	61 (79 proc.)	16
Utenos	69	53 (77 proc.)	16
Kauno	46	27 (59 proc.)	19

Šaltinis – Ministro Pirmininko tarnybos apibendrinta informacija apie Vyriausybės atstovų veiklą

2 lentelė. Audituotų Vyriausybės atstovų prižiūrimos savivaldybės, kurios nėra patvirtinusios Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planų

Eil. Nr.	Savivaldybė	Vyriausybės atstovas	Eil. Nr.	Savivaldybė	Vyriausybės atstovas
1.	Birštono	Kauno	12.	Pakruojo r.	Šiaulių
2.	Kaišiadorių r.		13.	Radviliškio r.	
3.	Kauno m.		14.	Šiaulių r.	
4.	Kėdainių r.		15.	Anykščių r.	Utenos
5.	Prienų r.		16.	Utenos r.	
6.	Panevėžio m.	Panevėžio	17.	Visagino m.	Utenos
7.	Panevėžio r.		18.	Zarasų r.	
8.	Biržų r.		19.	Elektrėnų	Vilniaus
9.	Kupiškio r.		20.	Šalčininkų r.	
10.	Pasvalio r.		21.	Širvintų r.	
11.	Rokiškio r.		22.	Švenčionių r.	
			23.	Vilniaus m.	
			24.	Vilniaus r.	

Šaltinis – Aplinkos ministerija⁴⁷

⁴⁷ Aplinkos ministerijos internetinis puslapis. Informacija apie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus 2009 m. [Žiūrėta 2010-07-16] Prieiga per internetą <http://www.am.lt/VI/files/0.066048001263977828.pdf>

3 lentelė. Audituočių Vyriausybės atstovų prižiūrimos savivaldybės, neįvykdžiusios visuotinio principo

Eil. Nr.	Savivaldybė	Paslaugos įdiegimo lygis teritorijoje (proc.)	Vyriausybės atstovas apskrityje	Eil. Nr.	Savivaldybė	Paslaugos įdiegimo lygis teritorijoje (proc.)	Vyriausybės atstovas apskrityje
1.	Jurbarko r.	47	Kauno	11.	Ignalinos r.	68	Vilniaus
2.	Kauno r.	85		12.	Molėtų r.	52	
3.	Biržų r.	75	Panevėžio	13.	Utenos r.	79	
4.	Kupiškio r.	50		14.	Zarasų r.	67	
5.	Panevėžio m.	92		15.	Elektrėnų	90	
6.	Panevėžio r.	62		16.	Šalčininkų r.	68	
7.	Pasvalio r.	58		17.	Širvintų r.	73	
8.	Rokiškio r.	83		18.	Švenčionių r.	75	
9.	Joniškio r.	94	Šiaulių	19.	Ukmergės r.	92	
10.	Anykščių r.	64	Utenos	20.	Vilniaus r.	50	

Šaltinis – Aplinkos ministerijos apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2008–2009 m.

4 lentelė. Audituočių Vyriausybės atstovų prižiūrimos savivaldybės, kurios nėra įrengusios didelių gabaritų atliekų tvarkymo aikštelių

Eil. Nr.	Savivaldybė	Vyriausybės atstovas apskrityje	Eil. Nr.	Savivaldybė	Vyriausybės atstovas apskrityje
1.	Birštono	Kauno	8.	Panevėžio r.	Panevėžio
2.	Kauno r.		9.	Ukmergės r.	Vilniaus
3.	Pakruojo r.	Šiaulių	10.	Šalčininkų r.	
4.	Radviliškio r.		11.	Širvintų r.	
5.	Šiaulių r.		12.	Švenčionių r.	
6.	Akmenės r.		13.	Vilniaus r.	
7.	Joniškio r.				

Šaltinis – Aplinkos ministerijos apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2008–2009 m. ir regioninių atliekų tvarkymo centrų duomenys

Valstybinio audito ataskaitos
„Savivaldybių administracinė priežiūra“
3 priedas

Audito vertinimo kriterijai ir rezultatai

Vertinimo kriterijus	Rezultatai (2007–2009 m.)
Vyriausybės atstovų nustatytų savivaldybės administravimo subjektų teisės aktų projektų, prieštaraujančių įstatymams ir Vyriausybės nutarimams, santykis su savivaldybės administravimo subjektų pateiktais teisės aktų projektais	<p>Savivaldybės audituotiems Vyriausybės atstovams pateikė 37 612 teisės aktų projektus. Audituoti Vyriausybės atstovai prižiūrimoms savivaldybėms pateikė 2 432 pranešimus dėl parengtų teisės aktų projektų neatitikčių galiojantiems teisės aktams.</p> <p>Nustatė 39 atvejus, kai dėl savivaldybės parengto teisės akto projekto audituoti Vyriausybės atstovai pastabų savivaldybėms nepateikė, tačiau po kurio laikotarpio nustatė, kad jau patikrintas ir savivaldybės priimtas teisės aktas prieštaravo teisės aktų nuostatomis (ataskaitos 1.1. dalis).</p>
Vyriausybės atstovų nustatytų savivaldybės administravimo subjektų priimtų teisės aktų, prieštaraujančių įstatymams ir Vyriausybės sprendimams, santykis su savivaldybės administravimo subjektų priimtais teisės aktais	<p>Audituoti Vyriausybės atstovai patikrino 159 199 savivaldybių administravimo subjektų priimtus teisės aktus ir prižiūrimoms savivaldybėms pateikė 427 teikimus svarstyti teisės akto pakeitimo ar panaikinimo klausimą.</p> <p>Iš audito metu įvertintų 342 teikimų (80 proc.) nustatė (ataskaitos 1.2. dalis):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 40 atvejų (12 proc.), kai audituoti Vyriausybės atstovai, tikrindami savivaldybių priimtus teisės aktus, nenustatė, kad jie prieštaravo įstatymų ar Vyriausybės nutarimų nuostatomis. Tokius faktus nustatė ir konstatavo kitos institucijos; ▪ 39 atvejus (11 proc.), kai dėl savivaldybės kolegialaus administravimo subjekto priimto teisės akto audituoti Vyriausybės atstovai pastabų savivaldybėms nepateikė, tačiau po kurio laiko nustatė, kad jau patikrintas ir savivaldybės priimtas teisės aktas prieštaravo teisės aktų nuostatomis.
Vyriausybės atstovų nustatytų savivaldybės administravimo subjektų neįgyvendintų įstatymų, neįvykdytų Vyriausybės sprendimų skaičiaus pokytis	<p>Audituoti Vyriausybės atstovai prižiūrimoms savivaldybėms pateikė 740 reikalavimų įgyvendinti įstatymus ir vykdyti Vyriausybės nutarimus. Iš audito metu įvertintų 567 reikalavimų (77 proc.) nustatė (ataskaitos 1.3. dalis):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 143 atvejus, kai audituoti Vyriausybės atstovai tik po kurio laiko nustatė, kad savivaldybės nesilaikė įstatymų, nevykdė Vyriausybės nutarimų. Iš jų: <ul style="list-style-type: none"> ▶ 51 atvejis (9 proc.), kai nustatė praėjus daugiau kaip šešioms mėnesiams; ▶ 23 atvejai (4 proc.), kai nustatė praėjus daugiau kaip vieneriems metams; ▶ 69 atvejai (12 proc.), kai nustatė praėjus daugiau kaip dvejiems metams. ▪ 130 atvejų (23 proc.), kai kitos institucijos, o ne Vyriausybės atstovai nustatė ir konstatavo, kad savivaldybės nesilaikė įstatymų ir nevykdė Vyriausybės sprendimų ▪ 70 atvejų (12 proc.), kai audituoti Vyriausybės atstovai reikalavimų įvykdymo terminus atidėjo 1–5 kartus, o reikalavimų savivaldybėse vykdymas tęsiasi jau keletą metų;
Savivaldybės administravimo subjektų atsisakymo ginčijamą teisės aktą pakeisti ar panaikinti, įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės sprendimą ir Vyriausybės atstovų kreipimusi į teismą dėl šio atsisakymo dalies pokytis	<p>Audituoti Vyriausybės atstovai prižiūrimoms savivaldybėms pateikė 427 teikimus svarstyti teisės akto pakeitimo ar panaikinimo klausimą. Iš jų (ataskaitos 1.2. dalis):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 272 teikimus (64 proc.) savivaldybės patenkino; ▪ 155 teikimų (36 proc.) įgyvendinimo terminas buvo atidėtas, arba kreiptasi į teismą dėl jų vykdymo. <p>Audituoti Vyriausybės atstovai prižiūrimoms savivaldybėms pateikė 740 reikalavimų įgyvendinti įstatymus ir vykdyti</p>

	<p>Vyriausybės nutarimus. Iš jų (ataskaitos 1.3. dalis):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 429 reikalavimus (58 proc.) savivaldybės įvykdė; ▪ 311 reikalavimų (42 proc.) įgyvendinimo terminas buvo atidėtas, arba kreiptasi į teismą dėl jų vykdymo.
<p>Aiškūs savivaldybių administracinės priežiūros teisinis reglamentavimas</p>	<p>Savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo procesas nepakankamai reglamentuotas, todėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ savivaldybių tarybų sprendimų projektų nuostatos, reglamentuojančios reikšmingus ir svarbius savivaldybių veiklos klausimus, tikrinamos tik tada, kai į Vyriausybės atstovus kreipiasi tam tikros institucijos (ataskaitos 1.1. dalis); ▪ atsiranda skirtinga praktika ir prielaidos Vyriausybės atstovų tarnybų darbo laiką naudoti neefektyviai (ataskaitos 1.2. dalis); <p>Vyriausybės atstovų teikiami duomenys apie veiklą yra nepakankamai informatyvūs. Todėl Vyriausybei, Lietuvos savivaldybių asociacijai ir visuomenei visapusiškai ir objektyviai įvertinti Vyriausybės atstovų veiklos efektyvumą yra sudėtinga (ataskaitos 2 dalis).</p>

Valstybinio audito ataskaitos
„Savivaldybių administracinė priežiūra“
4 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Išnagrinėti galimybę Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatyme aiškiau reglamentuoti, kokius savivaldybių kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimtus teisės aktus tikrina Vyriausybės atstovai, prižiūrėdami, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus.	Lietuvos Respublikos Vyriausybė		2011-06-01
2.	Siekiant efektyvesnio savivaldybių administracinės priežiūros vykdymo ir koordinavimo, teisinėmis priemonėmis numatyti:	Lietuvos Respublikos Vyriausybė		2011-06-01
2.1.	savivaldybių administracinės priežiūros prioritetinių kryptių suformavimą;			
2.2.	savivaldybių teisės aktų projektų ir teisės aktų vertinimo kriterijų nustatymą;			
2.3.	kad įstatymų leidėjų savivaldybėms nustatyti tam tikrų veiksmų įvykdymo terminai nebūtų atidedami.			
3.	Papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintą Vyriausybės atstovo informacijos apie savo veiklą pateikimo tvarkos aprašą, numatant reikalavimą Vyriausybės atstovams teikti šiuos duomenis:	Lietuvos Respublikos Vyriausybė		2011-03-01
3.1.	kiek patikrinta teisės aktų projektų, koks jų skaičius neatitiko galiojančių teisės aktų ir kaip savivaldybės atsižvelgė į Vyriausybės atstovų pastabas;			
3.2.	kiek ir kokių teisės aktų Vyriausybės atstovas patikrino (tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų ir kt.);			
3.3.	Vyriausybės atstovų atidėtų reikalavimų / teikimų skaičius, kokios yra savivaldybėms pateiktų reikalavimų ir teikimų įvykdymo atidėjimo priežastys ir jų įvykdymo trukmė.			
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Ministro Pirmininko tarnybos Administravimo valdybos direktorė Marytė Rozalienė				